

Magyar–Japán Baráti Társaság

1987–2007

Budapest
2007

A kiadvány megjelenését az Emil Frey Magyarország Kft. támogatta.

Japánra fordította: *Szató Vakako*

Kiadja a Magyar–Japán Baráti Társaság.
A kiadásért felel: *dr. Vihar Judit*

A Japán–Magyar Baráti Társaság üdvözte

Tisztelt Magyar–Japán Baráti Társaság!

A Magyar–Japán Baráti Társaság fennállásának húszéves évfordulója alkalmából szívből gratulálok a szervezet minden egyes tagjának. Japán és Magyarország 2009-ben a két ország diplomáciai kapcsolatai újrafelvételének 50. évfordulóját ünnepli, erről Japán távoli földjén különféle rendezvényeinken szeretnénk megemlékezni.

Most és a továbbiakban is arra törekszünk, hogy a két ország közötti barátság tovább folytatódjék.

Tokió, 2007. szeptember 13.

Dr. Tanaka Jositomo
a Japán–Magyar Baráti Társaság elnöke

A Magyar–Japán Baráti Társaság első évtizede

Megalakul a Magyar–Japán Baráti Kör

A baráti társaság megalapításának gondolatát *Szentirmai József*, az 1976-ban rendkívül nagy példányszámban megjelent és nagy sikert aratott japán útikönyv szerzője vetette fel. Az 1982-ben megjelent második kiadás sikere azt bizonyította, hogy egyre növekszik az érdeklődés Japán iránt. A kiadó az érdeklődőket a szerzőhöz irányította. Így fogalmazódott meg az a gondolat, hogy ezt a különlegesen nagy érdeklődést szervezett keretek között kellene kielégíteni.

Szentirmai József először a Belügyminisztériumhoz fordult társaságalapító kérelmével. Az első gondolat a *Nippon-kör* korábbi, a két világháború között folytatott munkájának felújítása volt. Ismételt levélváltás után – a pártállami szigor enyhülésének időszakában, 1986-ban – a kezdeményezőt a Belügyminisztérium illetékességéből a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának külügyi bizottságához utasította. A bizottság távolkeleti referense nem javasolta, hogy társaság néven alakítsák meg a szervezetet, mivel ez idő tájt a Szovjetunióval fennálló barátság jegyében csak a Magyar–Szovjet Baráti Társaság létezett, de nem zárkózott el klub vagy más hasonló néven baráti kör alapításától. Egyben javasolta, hogy a Hazafias Népfront (HNF) keretében próbálkozzon a magyar–japán barátságot zászlajára tűző szervezet megalapításával.

A Hazafias Népfrontnak a kétoldalú együttműködésért, az ún. népi diplomáciáért felelős munkatársa, Kirschner Péter, a HNF művelődéspolitikai bizottságának titkára és a későbbiekben Rakovszky István, a HNF munkatársa felkarolta az alapítás gondolatát. Időközben *Bakallár József* festőművész és *Rideg Gábor*, a *Művészet* című folyóirat szerkesztője is hasonló ötlettel jelentkezett a Hazafias Népfrontnál, japán–magyar művészeti együttműködést javasolva. A két kezdeményezés a Hazafias Népfrontnál összekapcsolódott, s hamarosan Szentirmai József, Bakallár József és Rideg Gábor megkezdte a Nippon-kör szervezését.

1987. október 12-én Rideg Gábor, aki már nem vállalt tevékeny részt a kör szervezésében, de eszmeileg továbbra is támogatta a kezdeményezést, Kirschner Péter és Szentirmai József körlevélben tájékoztatta az időközben felkutatott érdeklődőket arról, hogy „a Magyar–Japán Baráti Kör (Nippon-kör) szervezésének megkezdését követően száznál több jelentkezés érkezett eddig a Hazafias Népfrent címére. Ideje, hogy terveinknek megfelelően az alakuló közgyűlés szervezésébe fogjunk.”

Az előkészítő bizottság 1987. október 19-i ülésén A HNF-nél *Bakallár József, Gácsi Miklós, Hámori Tamás, Harangi László, Hernádi András, Jamadzsi Maszanori, Lukács Éva, dr. Medved Gábor, Móczár József, Rakovszky István, Rideg Gábor, Rockenbauer Antal, Siklósi Norbert, Szegő Gábor, Szentirmai József, Tóth M. Erika és Tőös György* vett részt.

„A japán kultúra iránt érdeklődő kedves barátainknak!” címzett körlevélben, amelyet Kirschner Péter és Szentirmai József írt alá, de a két alapító, Bakallár József és Rideg Gábor is támogatott, sőt a szervezés munkájába egyre lelkesebben bekapcsolódó, a gazdasági munkát vállaló *Lukács Éva* is jóváhagyott. E körlevél azt tartalmazta, hogy „a japán nép és a japán kultúra magyarországi barátainak lelkes kis csoportja a Hazafias Népfrent keretében megkezdte a Nippon-kör, a japán kultúra magyarországi barátainak köre szervezését.”

Az alakuló közgyűlést 1987. november 27-én Japánklub (Nippon-kör) címen hívta össze az előkészítő bizottság.

1987

November 27-én a budai Jókai klubban hosszas nehézségek leküzdése után 119 résztvevővel megtartotta alakuló közgyűlését Magyar–Japán Baráti Kör néven a japán kultúra magyarországi barátainak közössége. Az előkészítés során Nippon-körnek, majd Japánklubnak nevezett egyesület végleges nevét a közgyűlés egyhangúlag szavazta meg.

Az alakuló közgyűlést a Magyar–Japán Baráti Kör (MJBK) 1. számú tájékoztatójának beszámolója alapján kissé részletesebben idézzük fel. A közgyűlést Rideg Gábor, az előkészítő bizottság (EB) egyik alapító tagja, a *Művészet* című folyóirat főszerkesztője nyitotta meg, az EB és a Jókai klub vezetősége nevében köszöntötte a megjelenteket. Majd Szentirmai József építész, a japán útikönyv írója üdvözölte a jelenlevőket a Hazafias Népfrent keretében megalakult EB nevében. Ahogy a *Magyar Nemzet* 1987. novem-

ber 27-i számában olvashatjuk, Szentirmai József volt „az ötletadó és a Japánklub létrejöttének legfőbb szorgalmazója”. Beszámolójában Szentirmai József tájékoztatta az egybegyűlteket az előkészületekről és az alakuló közgyűlésig végzett munkáról. Köszönetet mondott Bakallár József festőművész és Rideg Gábor közreműködéséért, valamint Kirschner Péter támogatásáért, aki a Hazafias Népfront képviselőjében működött közre, ezenkívül a bizottsági tagok áldozatkész segítségéért.

Korábban már megalakultak a hagyományos japán tevékenységekkel, művészetekkel és sportokkal foglalkozó egyesületek, viszont – mint ahogy az EB megállapította – a Japán iránti érdeklődés rohamos növekedése miatt a Japánnal kapcsolatos információk széles körű terjesztését szolgálhatja a Japán iránt érdeklődők közös szervezetének megalakulása.

A közgyűlés a titkos szavazás során leadott 118 érvényes szavazat döntő többségével a következő vezetőséget választotta meg. Tiszteletbeli elnökök: *dr. Kós Péter* nyugalmazott nagykövet és *dr. Tőkei Ferenc* akadémikus; elnök: *Siklósi Norbert* vezérigazgató; társelnökök: *Kósa Ferenc* filmrendező és *Székács Imre*, a Kereskedelmi Kamara magyar–japán tagozatának elnöke; titkár: *Szentirmai József* építész, útikönyvíró; gazdasági titkár: *Lukács Éva* közgazdász; propagandatitkár: *Szegő Gábor* újságíró; vezetőségi tagok: *Bakallár József* festőművész, *Biró Tamás* kertészmérnök, *Hámori Tamás* közgazdász, *dr. Hernádi András* közgazdász, *Jamadzsi Maszanori* tanár, *dr. Kárpáti János* zenetudós, *dr. Miklós Pál* főigazgató, *dr. Rockenbauer Antal* kutató. Az ellenőrző bizottság vezetője: *dr. Fehér Erzsébet* vezérigazgató; tagjai: *dr. Grád András* jogász és *dr. Medved Gábor* mérnök.

Az elfoglaltsága miatt távol levő elnök helyett, a vezetőség és a maga nevében Szentirmai József, a kör titkára köszönte meg a bizalmat, majd körvonalazta az MJBK tevékenységének kereteit. Ezek a következők voltak: havi tájékoztató rendszeres közreadása, ebben a tagság tájékoztatása a Japánnal kapcsolatos eseményekről, rendezvényekről; előadások, előadás-sorozatok, konferenciák szervezése; kiállítások, bemutatók rendezése; film-, fénykép- és diabemutatók szervezése; Japánnal kapcsolatos könyvek bemutatása, szerzői estek, dedikálások megszervezése; japán és magyar szakemberek találkozóinak, tapasztalatcseréinek szervezése; a hasonló célkitűzésű szervezetek munkájának összehangolása, propagálása; japánnyelv-tanfolyamok szervezése; a hazánkba látogató japánok tájékoztatása Magyarországról; könyv-, kazetta- és lemeztár létesítése, folyóiratsarok létrehozása; kirándulások, utazások szervezése; kapcsolatfelvétel a Japán–Magyar Baráti

Társasággal, Japán hivatalos és társadalmi szervezeteivel. A felsorolt tevékenységi területek természetesen a tagság igényei szerint bővíthetők.

A hozzászólások során sok hasznos, értékes javaslat hangzott el. A szakterületi tagozatok megszervezésére tett javaslatokkal ért véget a jó hangulatú, lelkes alakuló ülés. Már az első ülés alkalmával megalakultak a különböző tagozatok (zárójelben közöljük azoknak a tagozatvezetőknek a nevét, akik az évek során kiemelkedő munkát végeztek).

A tagozatok – betűrendben – a következők voltak: építészeti (ennek vezetését időközben *Szentirmai József* vette át), film- és fotóművészeti (*Nagy Z. László*), földrajzi és turisztikai (*Mózes Viktor*), gazdasági (*Lukács Éva*), hagyományos japán játékok és sportok (*Nagy István*), japán nyelvi és irodalmi (*Arató Szilvia, dr. Hidasi Judit, dr. Vihar Judit*), kertművészeti (*Biró Tamás*), képző- és iparművészeti (*Bakallár József*), műszaki (*dr. Rácz István*), orvosi (*dr. Danis György*), színház- és előadó-művészeti (*dr. Szabó Mária*), társadalomtudományi (*Harangi László*), természettudományi, zenei (*Arató Szilvia, dr. Kárpáti János*).

A lelkesedést mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy már 1987. december 11-én megjelent a közgyűlésről szóló 1. számú tájékoztató, mely az 1988-as programokat is jelezte.

Egy évtized távlatából érdemes felidézni az első előadások témáját és előadóit:

Szentirmai József: Japán az Expo '70 évében. A japán útikönyv megszületése. *Dr. Medved Gábor*: Honsú–Sikoku-hídprogram. *Ágostházy László*: Tokió építészete. *Biró Tamás*: Bonszai Ausztriában és az NSZK-ban.

Az évi tagdíjat 120 Ft-ban, diákoknak és nyugdíjasoknak 60 Ft-ban állapítottuk meg. A programok szervezését és a tájékoztató elkészítését *Szentirmai József*, az adminisztráció és az ügyintézés oroszlánrészét *Lukács Éva* végezte. A tagsági igazolvány és a pecsét megtervezését *Bakallár József*nek köszönhetjük, *Siklósi Norbert* a kivitelezésben segített; sok segítséget kaptunk a Hazafias Népfronttól, személy szerint *Kirschner Pétertől*, *Rakovszky Istvántól* is. Az akkori idők állami és pártvezetése tűrte, de nem támogatta az MJBK megalapításának tervét, erre csak a Hazafias Népfront erkölcsi és anyagi támogatása miatt nyílt lehetőség.

A 2. számú tájékoztató (1988. január 15.) többek között a hazánkban tartózkodó japánokkal való kapcsolattartásról adott hírt. *Dr. Z. Szeőke Pál* kezdeményezése csak egy évtized múltán kezdett gyümölcsözni: a Nihondzsinkaival, a hazánkban élő japánok szervezetével akkoriban vettük

ugyanis fel a kapcsolatot. Ugyanebben a tájékoztatóban olvashattunk még a japánnyelv-oktatásról, az MJBK munkájának segítésére vonatkozó felajánlásokról, kapcsolatteremtésről, ötletekről.

1988

A programok az idők folyamán egyre színesedtek és bővültek. Hadd álljon itt példaként néhány esemény az 1988-as esztendő programjai közül: a japán zenei nevelés, a munkaerkölcs, a külkapcsolatok, a Japán-Alpok világa, az 1985-ös világkiállítás, a sintoizmus és a buddhizmus, a kertművészet, a tájépítés, az építészet, a várostervezés, a várospolitika, a honvédelem, a magyar–japán kulturális és diplomáciai kapcsolatok, a gyermekjátékok, az irodalom, a film- és fotóművészet tárgyában hangzottak el előadások, de még *Magyarország japán szemmel* címen is hallottunk érdekes beszámolót.

1988 júliusában, illetve augusztusában Kecskeméten, Békéscsabán és Gyulán japán heteket szerveztünk nagy érdeklődés közepette. Számos kiállítás, bemutató és egyéb rendezvény megszervezésében, népszerűsítésében vettünk részt, ezekre felhívtuk a kb. ezer tagunk figyelmét. E rendezvények közül talán a legsikeresebb a magyar, illetve japán kezdeményezésre rendezett bonszai-, origami-, ikebana-, kimonó-, sárkányépítési és -eresztési fesztivál, küzdősport- és konyhaművészeti bemutató, teaszertartás, zenei fesztivál, kerámia-, festészeti és írásművészeti kiállítás volt. Feledhetetlen eseménynek tartjuk a japán cseresznyefák magyarországi ültetésének megszervezését.

A Japán Nagykövetség segítségével japán film- és videobemutatókat rendeztünk, kerekasztal-beszélgetést szerveztünk a magyar–japán ipari együttműködés tapasztalatairól. Támogattuk és elősegítettük egy japán gyermek-balettegyüttes fellépéseit.

Az első év eredményei között kiemelhetjük a helyi (vidéki) csoportok szerveződését. Márciusban megalakult az esztergomi, júniusban a pécsi, pásztoói és tokaji helyi csoportunk rendre *Mudrák Béla, Kertészné Ujváry Sarolta, ifj. Fábián Ferenc, Regéczkei Ferenc* vezetésével.

Kapcsolataink gyors ütemben fejlődtek. A Hazafias Népfront támogatásával a Külügyminisztérium útján tájékoztattuk az MJBK megalakulásáról tokiói nagykövetségünket, a budapesti Japán Nagykövetséget és a Japán–Magyar Baráti Társaságot. Szoros kapcsolat alakult ki a Budapesti Bonszai-egyesülettel, az Egyetemi Bonszaiklubbal, a Magyar Sárkányeresztő Klub-

bal, a Japán Kulturális Stúdióval, az Origamiklubbal, a Fiatal Nyelvbarátok Klubjával, a Magyar–Japán Gazdasági Klubbal, a Buddhista Misszióval, a Magyar Kendőegyesülettel, a japán nyelvet tanító tanárokkal és tanulókkal. Több mecénást sikerült tevékenységünk anyagi támogatásához megnyerni. Részükre külön programokat szerveztünk, és tájékoztatónkban külön rovatot indítottunk. A tájékoztatónkban felhívtuk a figyelmet a hazai és külföldi sajtóban megjelent japán tárgyú írásokra.

1988. december 2-án ismét a Jókai klubban tartottuk éves közgyűlésünket, itt Szentirmai József titkári beszámolójában értékelte egyéves működésünket, kedvező pénzügyi helyzetünket, és vázolta a további célkitűzéseket. A vezetőség nevében köszönetet mondott azoknak, akik – főként az adminisztrációban – segítséget nyújtottak. Közgyűlésünket jelenlétével és hozzászólásával is megtisztelte Japán magyarországi nagykövete, *Mogi Rjózó* őexcellenciája, aki nagyra értékelte az MJBK tevékenységét. Közgyűlésünk során könyvjutalom részesültek azok, akik kiemelkedő munkát végeztek: *Arató Szilvia, Barnucz Nándorné, Kertészné Ujváry Sarolta, Kricskovics Zsuzsanna, Lukács Éva, Szegő Márta, Andaházy László, Avar Zoltán, Bakallár József, Bíró Tamás, Bognár Sándor, dr. Dibó Gábor, ifj. Fábíán*

Ferenc, Hadházy Aba, Harangi László, Jamadzsi Maszanori, dr. Jóvér Béla, Kirschner Péter, Kósa Ferenc, Mudrák Béla, Nagy István, dr. RácZ István, Rakovszky István, Regéczkei Dénes, Rideg Gábor, Szegő Gábor és dr. Z. Szeőke Pál. A vezetőség Szentirmai József alapító titkár tevékenységét japán kerámiával jutalmazta.

A 12. számú tájékoztató közölte a közgyűlés által korszerűsített működési szabályzatot, amely bevezette a főtitkári funkciót. *Szentirmai Józsefet* főtitkárrá, *dr. Dibó Gábort* szervező titkárrá választotta, *dr. Vargha Ágnes* a propagandatitkár-helyettesi teendők ellátásával bízta meg.

A korábbi tevékenységek folytatása mellett 1989-től klubdelutánok szervezését is tervbe vettük, melyeken kötetlen beszélgetések, kiselőadások szerepeltek. Januárban japán filmhetet rendeztünk.

Az Európai Japanológusok Szövetsége (EJJS) elnökhelyettesi tisztségre kérte fel *dr. Hernádi András* vezetőségi tagunkat.

1989

Újabb helyi csoportok alakultak Debrecenben, Győrött, Dunaújvárosban, Székesfehérváron, Kaposváron. A debreceni csoport *Papp Mária Edit*, a kaposvári *Vörös Éva*, a győri *Horváth Ferenc*, a dunaújvárosi *Kerekes Sándor*, majd *Fülekiné Gracza Csilla*, a székesfehérvári *Schwerlichovszky László* irányításával működik, most is szép sikerrel.

A japánnyelv-tanításban is komoly fejlődés mutatkozott, mert már nemcsak Budapesten, hanem Pécsen és Dunaújvárosban is szerveztünk nyelvtanfolyamokat. Ebben az évben az előadások közül a helyi csoportok rendezvényeit, a magyar–japán gazdasági kapcsolatokkal, a japán gondolkodásmóddal és szokásokkal foglalkozó, valamint a *Női szemmel Japánban* című előadást kell kiemelni.

Ebben az évben a következő kiállítások szervezését támogattuk: *Micui Szen* hazánkban élő szobrászművész és *Nisizava Akira* szobrászművész, valamint *Bakallár József* festőművész, *Kutas Rudolf* fotóművész kiállítását, egy Hiroshima–Nagaszaki-emlékkiállítás, továbbá a nemzetközi sárkányeresztő fesztivál megrendezését. *Andaházy László* lelkes vezetésével sárkányos (tako-) tagozatunk országsszerte is számos programot szervezett, és szervez ma is.

Pénzügyi okok miatt 1989 májusától tájékoztatónkat csak negyedévenként küldtük szét. E hírlevelekben a különböző ösztöndíjakról is tájékoztat-

tuk a tagságot. A szervező titkári funkciót dr. Dibó Gábor külföldi kiküldetése miatt *Soós Sándor* vette át.

Kapcsolatot építettünk ki a Magyar–Kínai és a Magyar–Indiai Baráti Társasággal, de sajnos később e kapcsolatok sokat vesztek intenzitásukból.

A 16. számú tájékoztató már a vezetőségválasztó közgyűlésről számolt be. Az 1989. október 27-én a Jókai klubban megtartott közgyűlést dr. Kós Péter tiszteletbeli elnök nyitotta meg. Szentirmai József főtitkári beszámolójában kiemelte, hogy Budapest mellett Pécsen, Dunaújvárosban és Székesfehérváron is eredményesen folyik a japánnyelv-oktatás és -gyakorlás. A tagozatok munkája is megfelelő. A helyi csoportok közül a pécsi, debreceni, győri, dunaújvárosi és székesfehérvári nagyon jól, az esztergomi, pásztói és tokaji gyengébben működik. Az 1990-es II. japán fesztivál tanácskozásainak megrendezése azonban fellendítette a helyi csoportok életét. A közgyűlésen egész évi munkájáért könyvjutalomban részesült: *Arató Szilvia*, *Biró Tamás*, *Eplényi Gábor*, dr. *Hernádi András*, dr. *Holpert László*, dr. *Kanazava József*, *Kerekes Sándor*, *Kertészné Ujváry Sarolta*, dr. *Kiglics István*, *Kricskovichs Zsuzsanna*, *Lukács Éva*, dr. *Medved Gábor*, *Papp Mária Edit*, dr. *Rockenbauer Antal*, *Seres Kálmán*, *Soós Sándor*, *Szende Györgyi*, dr. *Z. Szeőke Pál* és *Jamadzsi Maszanori*. Szentirmai József főtitkárnak Lukács Éva nyújtotta át a tagság ajándékát.

A megválasztott új vezetőség tagjai: dr. *Rácz István* elnök; dr. *Fehér Erzsébet*, dr. *Kós Péter*, *Kósa Ferenc*, *Siklósi Norbert*, *Székács Imre* és dr. *Tőkei Ferenc* tiszteletbeli elnökök; dr. *Hidasi Judit* és dr. *Mojzes Imre* társelnökök; *Szentirmai József* főtitkár; *Lukács Éva* gazdasági titkár; *Szegő Gábor* propagandatitkár; *Soós Sándor* szervező titkár; *Arató Szilvia*, *Bakallár József*, *Bencsik András*, *Biró Tamás*, *Hámori Tamás*, dr. *Hernádi András*, dr. *Janó István*, *Mátyus Sándor*, dr. *Radnai Tamás*, dr. *Rockenbauer Antal* és dr. *Vargha Ágnes* vezetőségi tagok; *Kirschner Péter*, *Rácz Sándor*, *Rakovszky István* tiszteletbeli vezetőségi tagok. Az ellenőrző bizottság vezetője: dr. *Medved Gábor*, tagjai: dr. *Grád András* és *Radó István* lettek.

Eidzsi Szeki nagykövet hozzászólásában köszönetét fejezte ki a magyar–japán kapcsolatok elmélyítése érdekében kifejtett tevékenységünkért, hangsúlyozta, hogy munkánk során közös érdek vezérel bennünket, és megígérte a követség további fokozódó támogatását. Dr. *Rácz István* köszönő szavaival ki fejezte, hogy az MJBK-nak az a feladata, hogy az igazi Japánt ismeresse meg. *Bakallár József* javasolta, hogy a jelentős személyiségek számára

adjunk át tiszteletbeli tagságot jelentő igazolványt. Az első ilyen igazolványt Eidzsi Szeki nagykövetnek nyújtottuk át.

Szentirmai József főtitkár a jövő évi munka tervei közül a nyelvtanulást emelte ki, hangsúlyozta a magyar–japán levelezés megindításának fontosságát, a japán olvasósarok megteremtését. A feladatok közül a II. japán fesztivál szervezésével kapcsolatos feladataink színvonalas elvégzését tűzte ki célul.

1990

Egyre több nyelvtanfolyam indult be, ezenkívül bonszai-, origami-, ikebanafoglalkozások, kendó- és aikidóedzések szerveződtek.

1990. január 13-án a Fővárosi Bíróság 830. sorszámú határozatával az MJBK-t felvette a társadalmi szervezetek nyilvántartásába. Februárban *Kaifu Tosiki* japán miniszterelnök budapesti látogatása alkalmával bemutatkozó látogatáson fogadta *dr. Rácz István* elnököt és *Szentirmai József* főtitkárt. Elnökünk megemlítette, hogy a magyar–japán kulturális kapcsolatokat jobban elmélyítené, ha hazánkban Japán Kulturális Központ alakulna.

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár XIII. kerületi főkönyvtárában létrejött a japán olvasósarok, amely japán zenei tárgyú lemezek és kazetták kölcsönzésével is foglalkozik. Megkezdődött a magyar–japán levelezés is.

A januári vezetőségi ülésen megjelent *Vatanabe Sin* követtanácsos, akit körünk második tiszteletbeli tagjává választottunk. Külkapcsolataink irányítására a vezetőség külügyi titkárként felkérte *Mátyus Sándor* diplomatát.

Az 1990-es esztendő nagy eseményét, a II. japán fesztivált a Nemzetközi Kulturális Intézet szervezte *dr. Borha Zoltán* főigazgató irányításával. A szervezésben az MJBK részéről *Lukács Éva* működött közre, a gazdasági teendők ellátása mellett. A márciusban megtartott fesztivál gazdag programjából a következő eseményeket emeljük ki: rajzfilmfesztivál, nagyzenekari és kamarahangverseny, kórusfesztivál, színházi előadások, magyar–japán tudományos tanácskozás, divatbemutató, fametszetiállítás. A tanácskozásoknak Cegléd, Debrecen, Győr, Kaposvár, Kecskemét, Keszthely, Pécs és Székesfehérvár adott otthont. Ezek megszervezését helyi csoportjaink látták el sikeresen.

A Nemzetek Közötti Baráti Társaságok Szövetsége (NKBTSZ) alapszabályzatának kidolgozásában Lukács Éva képviselte az MJBK-t közreműködésével. Az NKBTSZ 1990. június 29-én alakult, székhelye a Nemzetek Háza, azóta is rendezvényeink egyik központja.

Az 1990-es évben egyéb eseményekről is beszámolhatunk: kapcsolatfelvétel a Magyar Góegyesülettel, kiállítás *Bakallár József* festőművész alkotásaiból, japán írásművészeti bemutató, sárkánnyal kapcsolatos különböző rendezvények (fakutya vontatása sárkánnyal, sárkánykiállítás, sárkányépítés, sárkányeresztés – főként a székesfehérvári helyi csoport szervezésében), japán kórusok fellépésének megszervezése, japán vacsoraestek megszervezése. Előadásokat szerveztünk a következő témákban: japán hétköznapiak, japán építészet, *Kurokava Kiszo* munkássága, a hagyományos és a mai orvostudomány, gyógymassázs, *Feleség voltam Japánban*, japán zene és zenei nevelés, japán ünnepek. Színházművészeti tagozat alakult *dr. Szabó Mária* vezetésével.

A helyi csoportok közül 1990-ben a következők munkáját emeljük ki: esztergomi *Mudrák Béla*, pécsi *Kertészné Ujváry Sarolta*, debreceni *Papp Mária Edit*, győri *Horváth Ferenc*, dunaújvárosi *Kerekes Sándor*, székesfehérvári *Schwerlichovszky László*, kaposvári *Vörös Éva* vezetésével. Március 17-én megalakult szolnoki csoportunk *Takács Gábor* vezetésével. Itt japán termékbemutatót, színvonalas előadásokat és vacsoraesteket szerveztek.

A MTA Világgazdasági Kutatóintézetében *dr. Hernádi András* kezdeményezésére megalakult a Japán-, Kelet- és Délkelet-Ázsia-kutató Központ, melyben az MJBK kutatói is részt vesznek.

Az 1990. október 26-i közgyűlésen *dr. Rácz István* értékelte az MJBK éves munkáját, melynek központi eseménye a sikeresen megrendezett II. japán fesztivál volt. December 11-én szomorúan búcsúztattuk *Vatanabe Sin* követtanácsost, aki nagyon sokat tett a magyar–japán kapcsolatok elmélyítése érdekében.

1991

Tovább folytatódtak az eddigi programok: japánnyelv-tanítás Budapesten és a helyi csoportoknál: A XIII. kerületi Szabó Ervin könyvtárban egyre több anyaggal gazdagodott a japán olvasósarok *dr. Varga T. Györgyné* lelkes irányításával, ugyanitt nyelvtanfolyamot indítottak *dr. Vihar Judit* vezetésével, játszóházat és babakészítést szerveztek, és számos Japánról szóló előadásnak is otthont adtak. Origami-, kendó- és gófoglalkozásokat tartottunk továbbra is. Tájékoztatónkban közreadtuk a buddhista közösségek, a Magyar–Kínai és a Magyar–Indiai Baráti Társaság programjait, fel-

hívtuk a figyelmet a japán ösztöndíjakra, a japán fordítókra, a Japánnal kapcsolatos könyvekre és cikkekre, a karate- és önvédelmi tanfolyamokra, valamint a Japánnal kapcsolatos egyéb eseményekre.

A japán nyelvkönyvek szétosztásánál segítendő kapcsolatba kerültünk a Japán Alapítvánnyal és a Kodály Zoltán Magyar Kórusiskolával.

Közreműködünk *Micui Szen* szobrainak bemutatásában, a japán gyermekjátékok kiállításának, valamint egy nőszínházi előadásnak a megrendezésében. *Lukács Éva* jóvoltából az Asia Art Association több hangversenyt és kiállítást élvezhettük.

Előadásaink témái ebben az évben a következők voltak: a japán lélek, a japán nyelv, a személyes használati tárgyak művészete, a japán gazdasági sikerek titkai, a japán iskolarendszer, a japán mezőgazdaság, a nőszínház, turisztikai élmények. Többször tartottunk kötetlen témájú klubnapokat.

Szentirmai József a helyi csoportoknál folytatta Japánt megismertető előadásait. Helyi csoportjaink közül a székesfehérvári japán vacsoraestet, a szolnoki japán napokat szervezett. Majdnem minden helyi csoportnál folytatódta a japánnyelv-tanfolyamok.

Részt vettünk a magyar japanológusok I. tanácskozásának megszervezésében. *Dr. Hernádi András* vezetésével e munkában az MJBK tagjai is közreműködtek.

Az évi közgyűlést 1991. november 19-én tartottuk meg. *Dr. Rácz István* elnök megnyitója után *Szentirmai József* főtitkár értékelte éves tevékenység-

günket, kiemelve, hogy sikerült felvenni a kapcsolatot a hazánkban élő, itt dolgozó vagy tanuló japánok Nihondzsinkai nevű szervezetével: *Donau Cusin* című lapjukban dr. Rácz István felajánlotta az együttműködés lehetőségeit, Szentirmai József ugyanitt részletesen ismertette az MJBK tevékenységét. Az év folyamán elmélyítettük a kapcsolatainkat az Országgyűlés magyar–japán baráti tagozatával.

Külön figyelmet érdemel, hogy a Japán Alapítvány Közép-Európában elsőként Budapesten nyitott irodát. A közgyűlés egyhangúlag elfogadta, hogy baráti körből baráti társasággá alakuljunk, új nevünk: Magyar–Japán Baráti Társaság (MJBK). Az éves tagdíjat 120 Ft-ról 200 Ft-ra, illetve diákok és nyugdíjasok esetében 60 Ft-ról 100 Ft-ra emeltük. Lukács Éva gazdasági titkár 210 000 Ft-os vagyonunkról számolt be, munkáját az ellenőrző bizottság kitűnőre értékelte.

A helyi csoportok közül különösen a debreceni, dunajvárosi, győri, kaposvári, székesfehérvári és szolnoki csoportok működtek kitűnően.

Az Európai Japanológusok Szövetsége (EASJ) berlini konferenciáján tagjaink közül *dr. Hernádi András*, *dr. Hidasi Judit*, *dr. Kállay István* és *dr. Kunszt György* tartott előadást. Dr. Hernádi Andrást újabb három évre elnökhelyettesé választották.

Dr. Rácz István elnök az 1992-es év tervei közül kiemelte a magyar kulturális fesztivál megrendezésének feladatait, a kapcsolatok elmélyítését a Magyarországon élő japánokkal és a testvérvárosi kapcsolatok kiszélesítését.

1992

Folytatódtak szokásos előadássorozataink és bemutatóink. Hogy csak néhányat emeljünk ki: zene és hangszerek, néelőadás versben, hangban, képen, kertművészet, modern filozófiai irányzatok, konyhaművészet, teaszer-tartás, a mai ember és a hagyományok, a mai novellisztika, a japán oktatás és nevelés hazánkban is hasznosítható eredményei, Japán láttnivalói. Meg- emlékeztünk *Akutagava Rjúnoszuke* születésének 100. évfordulójáról.

Részt vettünk a Magyar–Japán és a Japán–Magyar Gazdasági Klub közös szervezésű rendezvényén, a japán gazdasági vezetők fogadásán. Közreműködtünk japán zeneművészek óbudai hangversenyének szervezésében. Felhívtuk a figyelmet a Doma-gyűjtemény vásárosnaményi bemutatójára, továbbá a Japán Alapítvány rendezvényeire, a kendőszemináriumra, a szoroban tanfolyamokra, valamint *Arai Oszamu* és *Micui Szen* kiállítására.

Felvettük a kapcsolatot a Magyar Szorobantársasággal. Önállóan szerveztünk teaszertartásokat és sárkányos rendezvényeket. *Lukács Éva* vezetésével megszerveztük az Ázsiai Művészeti Egyesülés (AAA) három hangversenyét. *Dr. Szabó Mária* japán szavalóversenyt rendezett.

Lukács Éva, dr. Rácz István és Szentirmai József közreműködésével a JMBT, az MJBT, a japán és a magyar kulturális intézmények szervezésében *dr. Borha Zoltán* vezetésével hosszas munka során sikerült összeállítani a Japánban tartandó magyar kulturális fesztivál programját.

1992 júniusában búcsúztattuk *Eidzsi Szeki* japán nagykövetet, majd az új nagykövetet, *Cucumi Koicsit* köszöntöttük.

A magyar kulturális fesztivál idejére *dr. Maróczy Józsefné és Mózes Viktor* utazást szervezett Japánba társaságunk tagjainak.

A helyi csoportok száma is szaporodott: megalakult *Nagy Rozália* vezetésével a szegedi és *dr. Burai Gézáné* irányításával a veszprémi csoport.

A szeptember 10-i vezetőségi ülésen búcsúztattuk dr. Rácz Istvánt, akit tokiói nagykövetté neveztek ki. Elnökünk a vezetőség egyetértésével távozléte idejére *dr. Medved Gábort* kérte fel helyettesítésére, ügyvezető elnöki minőségben.

Az év legrangosabb eseménye a Japánban tartott magyar kulturális fesztivál volt, melynek keretében többek között gobelinkiallítást, számos hangversenyt, zenei, illetve képzőművészeti tárgyú tanácskozást, filmbemutatókat, divatbemutatót rendeztünk. Megszerveztük a két baráti társaság képviselőinek találkoztóját, az odavari tanácskozást és még számos egyéb eseményt. A fesztivál hivatalos magyar küldöttségét a művelődésügyi miniszter vezette. A küldöttségben kapott helyet *dr. Medved Gábor* ügyvezető elnök és *Horváth Béla* az Országgyűlés magyar–japán tagozatának vezetője. A Japán–Magyar Baráti Társaság az MJBT vezetői közül *dr. Hidasi Judit* társelnököt, *Lukács Éva* gazdasági titkárt, *Szentirmai József* főtitkárt és *dr. Kárpáti János* vezetőségi tagot látta vendégül. Képviselőink több előadást tartottak Japánban. Sikerült elmélyíteni és személyes kapcsolatokkal is megalapozni az együttműködést testvérszervezetünkkel, a JMBT-vel.

Az 1992. december 9-i tisztújító közgyűlésen Szentirmai József főtitkár értékelte a társaság öt éves tevékenységét, külön kiemelve a debreceni, dunajvárosi, győri, kaposvári, pécsi, szegedi, székesfehérvári, szolnoki és veszprémi csoportok, illetve klubok eredményeit. A célok között megemlíttette a testvérvárosi kapcsolatok kiépítésének lehetőségét. Köszönetet mondott a Lakitelek Alapítványnak az adományként juttatott számítógépért, telefa-

xért, nyelvkönyvekért és egyéb adományokért. Megköszönte az I. Kerületi Művelődési Háznak, a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Dagály utcai fiókkönyvtárának a munkáját és a tagtársak segítségét.

A jó munkát végzők közül *Arató Szilvia, Andaházy László, Biró Tamás, dr. Burai Gézané, Fröhlich Lajos, dr. Hidasi Judit, dr. Kárpáti János, Kerekes Sándor, dr. Kós Péter, Lukács Éva, Mózes Viktor, Pais Istvánné, Szentirmai Józsefné, Takács Gábor, dr. Vargha T. Györgyné, Vörös Éva és Schwerlichovszky László* kapott jelképes ajándékot.

Dr. Medved Gábor ügyvezető elnök részletesen beszámolt a magyar kulturális fesztivál eseményeiről. A tisztújító közgyűlés megválasztotta az új vezetőséget: *dr. Rácz István* elnököt; *dr. Fehér Erzsébet, dr. Kós Péter, Kósa Ferenc, Székács Imre, dr. Tőkei Ferenc* tiszteletbeli elnököket; *dr. Hidasi Judit, dr. Medved Gábor, dr. Mojzes Imre* társelnököket; *Szentirmai József* főtitkárt; *Lukács Éva* gazdasági titkárt; *dr. Dibó Gábor, dr. Maróczy Józsefné* szervező titkárokat; *Szegő Gábor* tájékoztatási titkárt; *Andaházy László, Arató Szilvia, Bakallár József, Biró Tamás, dr. Hernádi András, Horváth Béla, Andaházy László, Arató Szilvia, Bakallár József, Biró Tamás, dr. Hernádi András, Horváth Béla, Jamadzi Maszanori, dr. Kárpáti János, dr. Radnai Tamás, dr. Rockenbauer Antal, dr. Szabó Mária* vezetőségi tagokat; *Dabronaki Gyula, Kirschner Péter, Rakovszky István* tiszteletbeli vezetőségi tagokat. Az ellenőrző bizottság vezetője *Eplényi Gábor*, tagjai *dr. Kiglics István és Takács Gábor* lettek.

Dr. Medved Gábor végezetül vázolta az új vezetőség programját. Kifejtette, hogy az MJBT pártsemleges, japánbarát szervezet, ezért minden olyan szervezettel felveszi és elmélyíti a kapcsolatot, amely hasonló beállítottságú.

A közgyűlés a tagdíjat 300, illetve 150 Ft-ra emelte.

1993

A március 10-i vezetőségi ülésen a Japánban tartandó egyetemi előadásokra felkért dr. Medved Gábor az ügyvezető elnöki megbízatást – a vezetőség egyetértésével – *dr. Hidasi Judit*nak adta át.

Az ülés az MJBT tiszteletbeli tagjává fogadta *Harata Kunio, Amemija Iszszei, Hagivara Micsihiko, Kaneko Kazuhiko, Hiszamacu Joko* barátainkat.

Beszámoltunk a magyar kulturális fesztiválról. Kiemelkedő sikerű klubestünkön köszönetet mondtunk a JMBT vezetőinek, szervezőinek: *Kónó Johei, Hagivara Micsihiko, Ikeda Ikuo, Tanimoto Kazujuki, Harata Kunio,*

Amemija Isszei, Ivaszaki Ecuko, Kóga Kazuo, Aizava Hiroši, Uemacu Motodzszi barátainknak, segítőiknek, illetőleg *Takeucsi Josiaki* kultúrattasának.

Ebben az évben a következő előadások hangzottak el az MJBT keretein belül: a japán urbanisztika; japán kertek; Japán egy ösztöndíjas, kisgyermekes anyja szemével; rendszerváltás Japánban; japán szerepvállalás Európában, privatizáció, műszaki-tudományos kutatások sajátosságai. Az év végén közgazdasági előadás-sorozatot kezdtünk.

Részt vettünk *Micui Szen* és *Szeder Katalin* közös kiállításának, a tavaszi magyar–japán kórusfesztiválnak, az Egyetemi Bonszaiklub kiállításának és *Nagy Z. László Japán* című fotókiállításának a megszervezésében.

Felhívtuk a figyelmet *Normantas Paulis* japán fotókiállítására, japán kórusok, zenei együttesek és a japán művészeti delegáció számos előadására, a japán kulturális bemutatókra és a *Gyermekálmok* című kiállításra. *Lukács Éva* irányításával megszerveztük az Ázsiai Művészeti Egyesülés fellépéseit.

Folytattuk a japánnyelv-tanfolyamokat *Arató Szilvia* és a helyi csoportok irányításával. Különösen a győri csoport munkáját kell kiemelnünk, itt számos értékes előadás hangzott el, sárkányos programot szerveztek. A dunaiújvárosi csoport nyelvtanfolyamot, origami- és bonszaitanfolyamot, sárkányos programot rendezett. A székesfehérvári csoport nyelvtanfolyamot, japán szavalóestet, vacsoraestet és sárkányröptető fesztivált szervezett. A kaposvári csoport japán hetet, a szolnoki nyelvtanfolyamot, japán napokat rendezett, és megszervezte a japán vezetéstudomány országos tanácskozását. A szegedi csoport szoroban- és origami-tanfolyamokat szervezett, japán olvasósarkot alapított.

1993. március 2-án *Kriston Vízi József* kezdeményezésére *Csákvári János* vezetésével megalakult a kecskeméti csoport. Május 6-án pedig a japán napok szervezésével létrejött az MJBT békéscsabai csoportja *dr. Ambrus Zoltán* vezetésével. Mint eddig is, a helyi csoportok bevezető előadását Japánról és az MJBT célkitűzéseiről, működéséről *Szentirmai József* tartotta.

1993-ban kapcsolatot alakítottunk ki a szolnoki Magyar–Japán Ifjúsági Klubbal, a Japán Külföldi Önkéntes Szolgálattal (JOCV) és a Hani Kjóko Alapítvánnyal. Egy dunai sétahajózás keretében találkozót szerveztünk a Japán Nagykövetség munkatársaival. Felhívtuk a figyelmet a Japán Nagykövetség kezdeményezéseire, a Japán Alapítvány programjaira, nemzetközi nyelvvizsgáira és egyéb rendezvényeire, az alapítvány és a Magyar AOTS Társaság ösztöndíjaira, valamint a Japánnal foglalkozó kiadványokra.

Közreműködtünk a MTA Világgazdasági Kutatóintézetének Japán-, Kelet- és Délkelet-Ázsia-kutató Központja által kezdeményezett magyar japanológusok II. tanácskozásának megszervezésében, amelyen több tagtársunk tartott előadást. Segítettük a Nemzetek Háza rendezvényeinek megszervezését.

A július 13-i vezetőségi ülésen dr. Rácز István elnök, tokiói nagykövet tartott beszámolót a magyar–japán kapcsolatok alakulásáról. Ezen az ülésen mondtunk köszönetet a főtáktári megbízatásáról leköszönő Szentirmai Józsefnek többéves, lelkes, önzetlen munkájáért, amellyel a társaság sikeres munkáját kibontakoztatta, elősegítette. Alapítónk immár „örökös tiszteletbeli elnöként” továbbra is társaságunk lelkes tagja marad. A vezetőség egyhangúlag *Biró Tamás*t választotta főtáktárnak. A tájékoztató szerkesztését, amely eddig 31 alkalommal jelent meg Szentirmai József gondozásában, szintén *Biró Tamás* vállalta. A szerkesztést és kiadást megújította, érdekes cikkekkel, képekkel gazdagította az anyagot.

1994

Folytatódtak előadássorozataink: tokiói kertek, a japán konyha, népzene, népi ünnepek, Japán a kilencvenes években, ösztöndíjjal Japánban, megemlékezés *Macuo Basó* születésének 350. és halálának 300. évfordulójáról, a magyar gazdaság japán szemmel, félreértések a japánok és a külföldiek érintkezésében. Japán hangversenyeket, hagyományos táncbemutatót és bonszaikiállítást szerveztünk.

Felhívtuk a figyelmet *Micui Szen* gödöllői kiállítására és a szobrászművész kezdeményezésére Veresegyházon kialakított Magyar–Japán Barátság Szoborparkra, számos japán kórus és kamarazenekar előadására és a Japán Nagykövetség ikebana-tanfolyamára. Meghírdettük az Avadzsi Bábszínház és *Harasija* papírvágóművész előadását. Egy teaszertartási bemutató után *Nisikava Maszaru*, a teaszertartás mestere átnyújtotta az MJBТ-nek az Uraszenke-teaiskola nagymesterének, *Szosicu Szen*nek az ajándékát, amely a teaszertartás eszközeiből állt.

Helyi csoportjaink programjai: Békéscsaba – japán napok, sárkányos bemutató; Dunaújváros – origami- és sárkányos bemutatók és foglalkozások, fotókiállítás; Győr – nyelvtanfolyam, japán napok; Kecskemét – japán ételkóstoló; Székesfehérvár – sárkányos és origamifoglalkozások, IV. sárkányreptető fesztivál Pákozdon; Veszprém – fotókiállítás.

A japán kormány nemzetközi ifjúsági találkozót szervezett Japánban, amelyre három fiatal tagtársunk utazhatott ki.

A Japán Alapítvány által meghirdetett szónokversenyt *Pongrácz Csaba* tagtársunk nyerte meg. Az Európai Japanológusok VII. Kongresszusán tagjaink közül többen tartottak előadást. *Dr. Rácz István* magas japán kitüntetésben részesült.

Részt vettünk *Takamado* hercegnek, a Japán Alapítvány tiszteletbeli elnökének és feleségének a fogadásán, a Magyar–Japán és a Japán–Magyar Gazdasági Klub tagjainak találkozóján, az Uraszenke Akadémia teaszertartásán, *Honda* követtanácsos búcsúfogadásán és a JMBT dunai hajókirándulásán. Egyre mélyülő kapcsolatainkat bizonyítja, hogy *Cucumi Koicsi* nagykövet és *Takahasi* követtanácsos számos rendezvényünket megtisztelte jelenlétével, ugyanők előadásokat is tartottak.

Felvettük a kapcsolatot a Japán Nemzetközi Együttműködési Iroda (JICA) ösztöndíjasainak magyarországi egyesületével. Elmélyültek kapcsolataink a Japán Külföldi Önkéntes Szolgálattal (JOCV).

1995

A februárban megtartott közgyűlésen *dr. Mojzes Imre* ügyvezető elnök beszámolt *dr. Rácz István* kitüntetéséről, *Cucumi Koicsi* nagykövet búcsúfogadásáról és a Nemzetek Háza gondjairól.

Ebben az évben fontosabb előadásaink a következők voltak: *Kiucsi Aja* festőművész munkássága, a japán közlekedés, a japán, kínai és koreai írási jelek összehasonlítása stb.

Dr. Kárpáti János összeállította és megszervezte a japán művészeteket bemutató sorozatát. Megtekinthettük a Ráth György Múzeum japán gyűjteményét. *Biró Tamás* főtktár rendkívül magas szintű tematikus hírleveleket állított össze: a japán kertművészetről, Nikkóról, a bambuszról és a buddhizmusról olvashattunk gazdagon illusztrált cikkeket.

Tanaka Jositomo nagykövet szinte családias közvetlenséggel fogadta az MJB T néhány vezetőjét a követség új rezidenciáján.

Hangulatos klubdélután keretében ismerkedtünk meg a Nihondzsinkai tagjaival. Részt vettünk a japán szónokverseny megszervezésében.

Helyi csoportjaink közül kiemelkedő tevékenységet folytatott: a dunai városi – *Fülekiné Gracza Csilla* vezetésével – nyelvtanfolyamot, rendszeres klubfoglalkozásokat (origami-, bonszai-, szoroban- és sárkányos bemuta-

tókkal); a győri számos remek előadást, japán pályázatot, filmművészeti bemutatót; a Kecskemét–Aomori Baráti Kör előadásokat, sárkányos programokat, fiúünnepet, küzdősport-bemutatót; a székesfehérvári japán vacso-raestet, bemutatókat, Pákozdon immár az V. nemzetközi sárkányreptető fesztivált; a veszprémi kendőbemutatót szervezett.

Öntevékenyen alakult meg a soproni csoport, itt nyelvtanulással, budó-gálával játék-, fotó- és ikebanarendezvényeket tartottak. Ugyancsak önszer-veződéssel jött létre a kalocsai csoport is. Fonyódon *dr. Szűcs Imre* vállalta a helyi csoport megszervezését, a helyi önkormányzat támogatásával és a városvédők, lokálpatrióták közreműködésével.

1996

A januári közgyűlés a millicentenáriumra való tekintettel a vezetőség mandátumát 1996 végéig hosszabbította meg a japán fesztivál megszerve-zése miatt.

A megszokott előadássorozatok, kiállítások, bemutatók szervezése, nyelv-tanfolyamok megtartása, kapcsolattartás mellett ebben az évben az volt a legfontosabb feladat, hogy részt vegyünk a millicentenárium alkalmából szervezett japán események megszervezésében. Ezek a következők voltak: köztéri barátságóra felavatása a budapesti Mechwart téren, szakuraültetés a budai Duna-parton, Veresegyház magyar–japán barátsági rendezvényei, film- és fotóművészeti fórum, magyar–japán termelékenységi minőségbiz-

tosítási fórum, gálakoncert, VI. nemzetközi sárkányeresztő fesztivál Pákozdon; japán buddhista művészeti kiállítás a Ráth György Múzeumban Cseh Éva rendezésében; előadássorozat a japán művészetekről; japán táncest Sopronban; kórusfesztivál, bábszínház, táncelőadás, kimonóbemutató Budapesten, Békéscsabán, Kecskeméten, Keszthelyen és Nyíregyházán, kabuki-előadás az Operaházban, tanácskozás a magyar–japán kapcsolatok jegyében, Aomori Nebuta fesztivál, tűzijáték, díszfelvonulás, country- és dzsesszkoncert, komolyzenei hangverseny.

Dr. Mojzes Imre és munkatársai elkészítették az MJBT szervezeti és működési szabályzatát. *Biró Tamás* a *Hírlevél* 44. számát a teának szentelte.

Az MJBT tisztújító közgyűlését 1996. november 29-én tartotta. Ezen *dr. Hidasi Judit* számolt be az 1996-ban megrendezett japán fesztiválról, *Biró Tamás* pedig a vezetőség tevékenységéről, majd *dr. Mojzes Imre* terjesztette elő az alapszabály módosításával kapcsolatos elképzeléseket és az SZMSZ tervezetét. A beszámolókat a közgyűlés elfogadta. *Dr. Hidasi Judit* és *Lukács Évát* a japán fesztivál megszervezéséért írásbeli dicséretben részesítették. Hosszas vita és egyeztetés után az alapszabályt és az SZMSZ-t a közgyűlés elfogadta.

A vezetőségválasztási jelölő listát *Szentirmai József*, az MJBT örökös tiszteletbeli elnöke terjesztette elő. A következő három évre a közgyűlés a következő vezetőséget választotta: *dr. Hidasi Judit* elnök; *Andaházy László*, *Bakallár József*, *Biró Tamás*, *dr. Danis György*, *Eplényi Gábor*, *dr. Hernádi András*, *dr. Kárpáti János*, *dr. Mojzes Imre*, *dr. Radnai Tamás*, *Vadadi F. Kornél*, *dr. Vihar Judit* vezetőségi tagok. *Lukács Éva* a továbbiakban nem vállalta a gazdasági titkári megbízatást.

Az új vezetőség a funkciókat a következőképpen osztotta meg: *dr. Mojzes Imre*, *Eplényi Gábor* és *Fülekine Gracza Csilla* lett társelnök, *dr. Radnai Tamás* főtitkár, *Andaházy László* gazdasági titkár, *Szűcs Gábor* pályázatfigyelő, *Biró Tamás*, *Takács Gábor*, *Vörös Éva*, *dr. Kriston Vízi József* szervező titkárok.

A feladatok elosztása funkciók szerint történt, a helyi csoportok szerepének nagymértékű hangsúlyozásával. Az ellenőrző bizottság elnökének *dr. Szűcs Imrét*, tagjainak *dr. Gyulay Hajnalkát*, *Klémens Évát* és *Szentirmai Józsefet* választották meg.

Szentirmai József
az MJBT örökös tiszteletbeli elnöke

A Magyar–Japán Baráti Társaság második évtizede

1997

Az év első felének jelentős eseménye, hogy az MJBT megjelent az interneten. Az 1997-es nyár is nagy erőpróba elé állította a magyarországi japanológiaiát – nagy sikerrel zajlott le augusztus végén Budapesten a Külkereskedelmi Főiskola Keleti Kommunikációs és Továbbképző Intézetének rendezésében az európai japanológusok 8. konferenciája. A négynapos rendezvényen negyven országból érkezett több mint ötszáz résztvevő között több tagtársunk is jelen volt, és számosan előadást is tartottak.

Az Egyetemi Bonszaiklub augusztus 22-én, 23-án és 24-én a Hilton Szálló Dominikánus udvarán nagy sikerrel rendezte meg bonszaikiállítását *Bíró Tamás* szervezésében. A kiállítást *Tanaka Jositomo* nagykövet nyitotta meg.

1997. szeptember 22-én mutatták be az Írók boltjában *Óe Kenzaburó*, japán író Nobel-díjas regényét, a *Futball-lázadást*. A könyv az Európai Japanológusok Szövetsége 8. konferenciájának tiszteletére jelent meg, a rendezvény díszvendége az író volt. A mű egy tűz-víz testvérpár sorsán és egy szerelmi háromszögön keresztül mutatja be a hagyományos és a modern Japán életét, illetve a japán történelmet 1860-tól napjainkig. A könyvről és az íróról *Hidasi Judit* és *Vihar Judit* beszélgetett, közreműködött *Mártonfi Attila*, eközben *Óe Hikarinak*, az író fiának zenéje csendült fel.

Megemlékeztünk a társaság tízéves fennállásáról. A Magyar–Japán Baráti Társaság *Napkelet* díszoklevél kitüntetésben részesítette kiemelkedő tevékenységéért a következőket: *Hani Kjóko* (Kodály-intézet), *Kerekes Sándor* (a dunaújvárosi csoport örökös tiszteletbeli elnöke), *Kós Péter* (volt japán nagykövet és az MJBT vezetőségi tagja), *Lukács Éva* (az MJBT volt gazdasági és szervező titkára), *Minamizuka Singo* (a Csiba egyetem professzora), *Rácz István* (Magyarország volt Japánba akkreditált nagykövete és MJBT-elnök), *Szentirmai József* (az MJBT volt főtitkára, örökös tiszteletbeli elnök), *Z. Szeőke Pál* (az MJBT alapító tagja). Az évfordulót emlékkönyvvel ünnepeltük meg.

A képekkel gazdagon illusztrált kiadványban bemutattuk a helyi tagozatok (Dunaújváros, Győr, Kaposvár, Kecskemét, Keszthely, Nyíregyháza, Székesfehérvár, Veszprém) eseményekben gazdag életét, munkáját. *Eplényi Gábor* pedig elődünk, a háború előtti Nippon Társaság történetét idézte fel. Az alapító tagok közül is sokan megszólaltak, így *Bakallár József* festőművész, aki társaságunk emblémáját tervezte, az azóta elhunyt *Z. Szeőke Pál*, aki társaival tiszteletét tette Japánban *Kőrösi Csoma Sándor* szobránál.

1998

Az MJBT vezetősége januárban felosztotta a feladatköröket, és megválasztotta a tisztségviselőket: *Hidasi Judit* elnököt; *Eplényi Gábor*, *Fülekiné Gracza Csilla*, *Mojzes Imre* alelnököket; *Andaházy László* gazdasági titkárt; *Bakallár József*, *Danis György*, *Hernádi András*, *Markó Béla*, *Radnai Tamás*, *Vadadi F. Kornél*, *Vihar Judit* vezetőségi tagokat. Az ellenőrző bizottság vezetője: *Szűcs Imre*, tagjai *Gyulay Hajnalka* és *Szentirmai József* lettek. *Vihar Judit* vállalta a Hírlevél szerkesztését, *Szentirmai József* pedig a helyi csoportokkal való kapcsolattartást.

Emlékező programjaink ebben az évben: *Berkes Ildikó* beszélt a japán film világról, *Varga Vera* Kobajasi Kenicsiróról szóló könyvét mutatta be, *Kazár Lajos* nyelvtörténeti tárgyú előadást tartott, *Kéri Elemér* a sintó vallásról szólt, *Varga László* pedig vetített képekkel számolt be a Fudzsimegíjéről.

A Nemzetközi Barátság Alapítvány nevű japán szervezet novemberben a Pesti Vigadóban megrendezte a 21. japán hetet, amelyet az MJBT is támogatott. Japán kézművesek és művészek vettek részt a rendezvényeken, festményeket, haikukat, virágkötészetet, papírdekorációkat, valamint origami és nőárlarcok készítését mutatták be nagy sikerrel. Az est folyamán japán zenei koncertet is bemutattak.

A Keio–Wagner zenekar *Tocuka Naohiro* vezetésével adott nagysikerű koncertet februárban a Pesti Vigadóban, műsorukon Wagneren kívül Beethoven és Csajkovszkij műveit szólaltatták meg. Ugyancsak itt tartott nagysikerű koncertet az Anjo Gakuen fúvószenekar is.

A Japán Operett-társaság novemberben két előadást tartott. *Lehár Ferencnek A mosoly országa* című művét adták elő kiemelkedő sikerrel, a szerző halálának 50. évfordulóján.

Szeptemberben Magyarországon először rendezték meg az Ivetesztivált. A budapesti Vörösmarty téren szansza táncot és kirakodóvásárt, szakémbmutatót tartottak ivatei barátaink.

Szeptember 19-én *Nisikava* mester, az Uraszenke-iskola képviselője a Japán Nagykövetség és társaságunk szervezésében hagyományos japán tea-ceremóniát tartott a Fővárosi Állat- és Nővénykertben igen szép sikerrel.

Folytatódtak japánnyelv-tanfolyamaink is a Külkereskedelmi Főiskola épületében a késő délutáni órákban.

Októberben *Demszky Gábor* főpolgármester meghívására ellátogatott Budapestre Ószaka város polgármestere, akinek díszfogadásán jelen volt *Hidasi Judit* elnök asszonyunk és *Eplényi Gábor* alelnökünk is.

A Szaszakava Béke Alapítvány oktatófilm-sorozat gyártását kezdeményezte, mellyel a japán gazdaságot, kultúrát és szociális háttér bemutatását tűzte ki célul, ráirányítva a figyelmet eddig kevésbé ismert szempontokra. A kilenc-részes sorozatot áprilistól sugározták. A film készítői: *Babos Tamás* vezető operatőr, *Herman Péter* operatőr, *Salamon Pál* kordinátor, *Pápai Judit* forgatókönyvíró-rendező, *Nyeste Péter* gyártásvezető. A film elkészítését neves magyar szakértők segítették: *Hidasi Judit*, *Laczkó Zsuzsa*, *Eplényi Gábor* és *Göncz Kinga*.

Szomorú eseménye volt az évnek, hogy *Lukács Éva*, akit társaságunk motorjának tartottunk, ebben az évben örökre búcsút vett tőlünk. Szintén ez évben hunyt el testvérszervezetünk ügyvezető elnöke, a kiváló *Ikeda Ikuo*, akinek emlékét örökre megőrizzük.

1999

Az ikebanakedvelők nagy örömeire *Kajama Szumiko* ikebanamester irányításával ikebana-tanfolyam kezdődött. A mester és tanítványai alkotásai-ból áprilisban a Néprajzi Múzeumban tartottak sikeres kiállítást.

Programjaink közül kiemelkedett ebben az évben a *Szépség és japán hagyományok* című előadás-sorozat. Ennek keretén belül külön említésre is méltó *Linszky Lajosnak* *A japán föld és nép eredete*, *Kiss Sándornénak* a *11 évet töltöttem Japánban* és *Kiss Sándornak* *A japán gazdaság ma* című előadása. *Biró Tamás* *A japán természet és a japán ember* címmel számolt be féléves tanulmányútjáról. *Kárpáti János* professzor két zenei tárgyú könyvének (*Kelet zenéje*, *Tánc a mennyei barlang előtt*), *Szentirmai József* japán útikönyve új kiadásának bemutatója aratott nagy sikert, valamint

Hernádi Andrásnak a Hagyományok és változás a japán gazdaságban és társadalomban, Szénási Évának a Hőlégbalonnal Kjúszu szigete fölött és Südy Zoltánnak a Japán az ezredfordulón címmel megtartott előadása bizonyult rendkívül érdekesnek.

A Budapesti Tavasz Fesztivál alkalmából március 17-én a Budapesti Kongresszusi Központban a Nemzeti Filharmonikusokat *Kobajasi Kenicsiró* vezényelte. Mahler III. szimfóniáját adták elő *Verebics Ibolya* közreműködésével. A karigazgató *Antal Mátyás* volt. A Magyar Rádió gyermekkórusát *Thész Gabriella* tanította be.

Március 6. és 27. között a Vízivárosi Galériában rendezték meg *Ueda Dzsunko* képzőművész kiállítását. Március 11. és április 11. között a Ráth György Múzeumban rendezte meg a Japán Alapítvány és az Iparművészeti Múzeum *Az esztergálás költészete* című kiállítást, amelyen fából készült ún. kokesi babákat tekinthettünk meg. A kiállítást *Nukazava Kazuo* nagykövet nyitotta meg. Ezeket a babákat Japán Honsú szigetének északi részén immár kétszáz éve készítik, két részből, fejből és törzsből állnak. A kiállítás április 12-től Pécsen a Művészetek Házában volt megtekinthető.

Júniusban a híres óvodapedagógus, a Himedzsi városból érkezett *Akanisi Maszajuki* professzor tartott érdekesítő előadást a modern japán óvodapedagógiai kísérletekről.

A Tocsigi szimfonikus zenekar *Izaki Maszahiro* vezetésével augusztusban koncertet adott a Zeneakadémián. Bartók, Vivaldi, Mozart és Sibelius művein kívül japán szerzők alkotásait is bemutatták.

Ugyancsak szép koncertet hallhattunk a zugligeti Szent Család-templomban a Tokiói Rádió és Televízió gyermekkarának előadásában *Furuhasi Fudzsio* vezényletével. A műsoron Mamija Micsio, Sárosi László és Kocsár Miklós művei hangzottak fel.

A Kuoni utazási iroda japán fesztivált rendezett augusztus 23-án és 24-én a Magyar Állami Operaházban.

Szeptemberben közösen ellátogattunk Magyarország legrégebbi japánkertjébe, a Budapest XIV., Mogyoródi út 56–60. alatti Varga Márton Kertészeti Szakközépiskolába, ahol még ma is megtekinthetők azok a fák, illetve lezármozottait, amelyeket a japán császári család adományozott Magyarországnak.

2000

Társaságunk május 5-én tartotta vezetőségválasztó közgyűlését. Titkos szavazással elnök *Hidasi Judit*, vezetőségi tag *Borsányi Klára*, *Eplényi Gábor*, *Gergely Attila*, *Gyulay Hajnalka*, *Hernádi András*, *Kiss Sándor*, *Kovács Antal Ferenc*, *Markó Béla*, *Szende Györgyi*, *Vadadi F. Kornél*, *Vihar Judit* lett.

Ebben az évben rendezték meg a *Magyar fesztivál 2000 Japánban* című rendezvényt, amely januártól decemberig tartott. Csak a jelentősebb programokat említjük meg: Január 23-án *Rockenbauer Zoltán* kulturális miniszter részvételével *A föld 21. századi civilizációja* címmel szimpóziumot rendeztek, melyen társaságunkat *Hidasi Judit*, *Fülekiné Gracza Csilla*, *Eplényi Gábor* és *Andaházy László* képviselte. Április 5-én Tokióban, aztán Japán több nagyvárosában is bemutatták *Göncz Árpád Rácsok* című drámáját japán színészek előadásában. Április 8-án *Az irodalom élvezete* címmel rendeztek Tokióban szimpóziumot, amelyen többek között *Göncz Árpád* és *Esterházy Péter* is részt vett. Társaságunkat *Hidasi Judit*, *Vihar Judit* és *Schwerlihovszky László* képviselte. Április 9-én este a tokiói Hotel Asakaga Prince-ben *Göncz Árpád* magyar köztársasági elnök tiszteletére fogadást rendeztek. Október 3-án rendezték meg az *Európa keleti irányú törekvései és a japán gazdasági kitörés hatása* című szimpóziumot nemzetközi szaktekintélyek részvételével. A magyar kutatókat, közgazdászokat *Súdy Zoltán*, *Berend Iván*, *Ágh Attila*, *Palánkai Tibor* és *Inotai András* képviselte.

A zenei programok nagy sikert arattak: a Magyar Állami Operaház a *Pilangókisasszonyt*, a Fővárosi Operettszínház *A víg özvegyet* és a *Csárdáskirálynőt* adta elő. A Budapesti Fesztiválzenekar, a Nemzeti Filharmonikusok, a Liszt Ferenc kamarazenekar, a Magyar Virtuózok, a Pro Musica kórus, a Tisza táncegyüttes, a Magyar Cigányzenekar, az Állami Népi Együttes és a Kaláka együttes nagy sikerrel szerepelt egész Japánban.

Nagy sikerrel mutatkoztak be vándorkiállításon Japánban *Marton László* szobrai. Több helyen rendeztek étel- és borbemutatókat, valamint kiállítást herendi porcelánokból és gobelinekből.

Jelentősebb magyarországi programjaink ebben az évben a következők voltak: A Japán Nagykövetség és a MTA Világgazdasági Kutatóintézet *Japán az ezredfordulón* címmel rendezte meg a magyar japanológusok 4. tanácskozását a Japán Nagykövetségen március 9-én. A nyitó előadást

Nukazava Kazuo nagykövet tartotta *Japán és a globalizáció* címmel. Délelőtt gazdasági, társadalmi jellegű előadások hangzottak el Sűdy Zoltán, Bassa Zoltán, Fülöp Márta előadóktól. A délután folyamán az oktatás, a média és az irodalom volt a témája, Hidasi Judit, Trom András, Vihar Judit és Sugár Karolina előadásainak. A zárszót Hernádi András mondta el.

A Japán Alapítvány budapesti irodája szervezésében március 6-án Koike Maszatane professzor tartott előadást *Japán esztétika az Edo-kortól a 20. század elejéig* címmel, majd november 9-én dr. Simizu Sindzsi, a japán Állami Neurológiai Központ Mentálhigiéniai Kutatóintézetének csoportvezetője *Az alkoholfogyasztás és az emberi kapcsolatok* címmel.

A Nemzetek Házában tartott előadások közül kiemeljük Farkas Ildikó: *Magyar–japán gazdasági kapcsolatok a II. világháború előtt*, Nagy Balázs: *Japán teaszertartás*, Varrók Ilona: *A japán művészet szerepe a japán oktatási rendszerben* című előadásokat.

Augusztus 24-én rendezték meg másodszor a Magyar Állami Operaházban a japán kulturális fesztivált, melynek védnöke Göncz Árpádné, a Kézen Fogva Alapítvány kuratóriumának elnöke és Környei László, az Oktatási Minisztérium államtitkár-helyettese volt. A japánok által rendezett előadás bevételét a Kézen Fogva Alapítvány és a japánnyelv-oktatással foglalkozó Babits-gimnázium kapta meg.

Augusztus 13-án az állatkerti japánkert a Palmolive-segítséggel megnyitotta kapuit. A kertészeti kiviteli terveket Biró Tamás kertészmérnök készítette Szugimoto Fumio kertépítő mester koncepciója alapján. Szalai Midori kóstolóval egybekötött ételbemutatóra hívta meg tagságunkat a Fudzsi étterembe. Szeptember 22-én a Mátyás-templomban adott koncertet Izaki Maszahito a Capella Savaria együttessel. Szeptember 23-án Szolnokon rendezték a II. junior kjosusin karate Európa-bajnokságot a város Tiszaligeti Sportszarnokában. A 8. japán szónokversenyt október 21-én a Japán Nagykövetségen tartották középiskolások, egyetemisták és dolgozók kategóriájában a Japán Alapítvány közreműködésével. A nagy érdeklődésre számot tartó rendezvényen értékes jutalmakat osztottak ki. November 3-án a japán kultúra napja alkalmából a Duna Televízió egyórás japán műsort sugárzott a *Miénk a tér* című műsor keretén belül. Tagjaink közül sokan működtek közre, bemutattván a japán kotozenét, a bonszaiokat, az origamit, a haikut, a kendót, valamint új japán könyveket.

Továbbra is folytak kezdő és haladó japánnyelv-tanfolyamaink az ELTE Tanárképző Főiskolai Karán.

Megalakult a társaság haikuklubja. Szeptember 1-jén találkoztak először a résztvevők az ELTE-n, az összejövételen jelen volt *Murata Sizuo*, a Szakuranbo Kft. elnöke, aki haikufolyóiratot ad ki Japánban. A klubot *Vihar Judit* vezeti, titkára: *Heilman Cecília*.

Novemberben megjelent az *Origami* című, színes, szép kiállítású folyóirat első száma, *Kricskovics Zsuzsanna* főszerkesztésével.

Szekszárdon *Horváth Gyula* tanár vezetésével regionális csoportunk alakult.

Szomorú eseménye volt az évnek, hogy örök búcsút kellett vennünk az élete 86. évében elhunyt *Z. Szeőke Páltól*, számos kitüntetés birtokosától, alapító tagunktól.

2001

Jelentősebb programjaink ebben az évben a következők voltak: *Villányiné Simén Mariann* és három gyermeke *Az origami az óvodától az úrkutatásig* címmel gyakorlati bemutatót, *Medved Gábor* *A varázslatos Kjúszú* címmel videovetítéses előadást tartott, *Vihar Judit* új fordításáról számolt be *Nacume Szószeki és a japán hagyományok* címmel. A korszerű japán fogbeültetésről *dr. Gyulay Hajnalka* *A 21. század mosolya*, *Tordáné Hajabács Ilona* a *Japán iskolák, iskolások közelről*, *dr. Várhelyi Judit* pedig *Japán építészetéről* címmel tartott előadást. *Nagy Balázs* és *Palotás Gábor* teaszertartást rendezett. *Fónagy Adrienn* és *Nagy Z. László* bemutatta a *Japán* című CD-ROM-ot. *Morimoto Kjóko* kotoművész és *Josida Kózan* sakuhacsíművész hagyományos japán zenét adott elő, *Bakos Tünde* kotoművész közreműködésével.

Folytatódtak japánnyelv-tanfolyamaink is.

Zenei programjainkból kiemelhetjük *Szekei Hazukinak*, az 1999-es szaporói Liszt Ferenc-szeminárium legeredményesebb résztvevőjének a március 20-án a Magyar Rádió Márványtermében tartott zongorahangversenyét. Március 25-én a Magyar Tudományos Akadémia Kongresszusi Termében *Berkes Kálmán* (klarinét) és vendégeinek (*Jandó Jenő* – zongora, *Takács-Nagy Gábor* és *Szunagava Rjoko* – hegedű, *Nagy Sándor* – brácsa, *Clemens Doll* – gordonka, *Tibay Zsolt* – nagybőgő, *Okaszaki Kodzsi* – fagott, *Gál László* – kürt) kamaraestjét rendezték meg. A Zeneakadémia nagytermében március 27-én volt a tokiói Musashino Academia Musicae szimfonikus zenekarának koncertje, *Berkes Kálmán* vezényletével, zongorán közreműködött: *Jandó Jenő*.

A Budapesti Néprajzi Múzeum március 25-én zennapot rendezett, melynek keretében ikebana- és teabemutató, japán tea-, művészeti és harcművészeti bemutató volt.

Április 4-én a BM Duna Palotában hagyományos japán tánc-, zenei és ki-monóbemutató volt a Himiko no Kai művészcsoporthoz japán művészeinek részvételével.

Szakurai Akiko szacumabivajátékos és *Arai Hideo* táncművész közös budapesti előadásán a Budapesti Kamaraszínház Shure Stúdiójában 2001. június 13-án klasszikus és avantgárd műveket mutattak be. A Madoka japán zenei együttes 2001. augusztus 13-án hangversenyt adott a Zeneakadémia kistermében. Augusztus 23-án a Néprajzi Múzeumban a 19 tagú *Suvarjú Taisó* kotoiskola együttese koncertet adott, melyen japán és klasszikus zeneművek hangzottak el.

Az április 6-án megtartott közgyűlésünkön új elnököt kellett választani, mert *Hidasi Judit* volt elnökünk hosszabb időre Japánba távozott, s nem tudta ellátni az elnöki feladatokat. *Vihar Judit* megbízott elnök beszámolt az elmúlt közel egyéves időszakban végzett munkáról. Ezután *Eplényi Gábor* vezetőségi tagságát fenntartva négy és fél év után lemondott főtítkáralelnöki tisztségéről, helyére *Bassa Zoltánt* választotta meg a tagság. Bassa Zoltán a Magyar Tudományos Akadémia Világgazdasági Kutatóintézetének Japán, Kínai és Kelet-ázsiai Kutatócsoportjában dolgozik. A *Mai magyar japanológia* című kiadványt két alkalommal szerkesztette, jól tud japánul. A Japánba távozott Hidasi Judit helyett a tagság egyhangúlag megválasztotta Vihar Juditot, aki Major Gyula és Hani Kjóko tanítványaként tanulta a japán nyelvet. Diplomamunkája: A japán irodalom Magyarországon. 1988 óta az ELTE-n tanszékvezető. Az ellenőrző bizottság elnöke: *Medved Gábor*, tagjai: *Schwerlichowszky László*, *Horváth Ferenc*. Végezetül Markó Béla felköszöntötte alapító elnökünket hetvenedik születésnapja alkalmából.

Társsszervezetünk, a *Japán–Magyar Baráti Társaság* elhatározta, hogy *Kocsár Miklós* magyar zeneszerző tiszteletére megrendezi a Kocsár Miklós kórusvetélkedőt. A versenyre benevezett nagyszámú kitűnő énekkar produkciójának végső elbírálására 2000. július 24-én került sor a tokiói Mori Dream Hallban. A zsűri tagjai *Kocsár Miklós* és *Szabó Dénes*, valamint *Szekija Sin* és *Ótani Kendzsi* voltak.

2001. június 12-én a Happy Kids nemzetközi óvodában nagysikerű pedagógiai előadást rendeztek az ELTE Tanárképző Főiskolai Karának szervezé-

sében. *Dr. Foghtúy Krisztina* docens meghívására rendkívül érdekes előadást hallhattunk a japán reformpedagógiáról. *Akanisi* professzor *A japán óvodapedagógia helyzetelemzése* címmel számolt be kutatásairól, kísérleteiről és gyakorlati eredményeiről.

Fukusima Koka, az ikebana Szógecu-iskolájának tanára ikebanabemutatót tartott a Japán Nagykövetségen 2001. június 25-én.

Megalakult – harminc taggal – a Magyarországi Japánnyelv-oktatók Társasága.

A kilencedik japán szónokversenyt a következők nyerték: 1. *Dósa Melinda* (Gazdasági Főiskola, tanára: *Szato Noriko*), 2. *Lichtenstein Noémi* (Károlyi Gáspár Református Egyetem, tanára: *Goto Fumiko*), 3. *Kiss Melinda* (Eötvös Loránd Tudományegyetem, tanára: *Kubo Dzsunko*).

Japanológia – kutatás, oktatás és ismeretterjesztés címmel szeptember 14. és 16. között nemzetközi szimpóziumot rendezett a Kőrösi Csoma Társaság, az ELTE Orientalisztikai Intézetének Japán Tanszéki Szakcsoportja, a Hamburgi Egyetem Ázsiai és Afrikai Intézetének Japán Nyelvi és Kulturális Tagozata, az Ószakai Egyetem Külföldi Kutatások Japán Nyelvi Központja és a Japanisztikai Társaság a Japán Alapítvány támogatásával.

A Japán Nagykövetség 2001. november 9-én haikuelőadást rendezett a követség épületében. *Jocuja Rjú* haikuköltő előadását érdeklődéssel hallgattuk.

A budapesti Gerbeaud-palota ablakait immár hagyományosan adventi kalendárium módjára díszítik. December 7-én nyitották ki azt az ablakszárnyat, melyet *Nisizava Akira* tervezett.

Wagner Nándor szobrászművész *Filozófiai kert* című nyolcalakos szoborcsoportját október 18-án avatták fel a Gellérthegyen, a Sánc utcai víztározó feletti parkban. Az 1969-től 1997-ben bekövetkezett haláláig Japánban alkotó művész ezen kompozíciójában a világ különböző kultúráit képviselő öt alakot (Ábrahám, Ehnaton, Jézus, Buddha és Lao-ce), a világ nagy vallásainak atyjait egy körvonalon helyezte el. A körön kívül látható három alak – Assisi Szent Ferenc, Daruma herceg és Mahatma Gandhi – felvilágosult gondolkodóként különböző kultúrákban éltek hasonlóan példaadó életet. A művész Budapest fővárosnak ajándékozott munkája – egymás jobb megértéséért – a belső béke és nyugalom jegyében készült. Az ünnepélyes szoboravatáson *Macumoto Kazuo* japán nagykövet, *dr. Schiffer János* főpolgármester-helyettes, *Makk István* építész és *dr. Nagy Gábor Tamás* I. kerületi polgármester beszélt.

Őfelsége, a császár pohárköszöntője, elhangzott 2002. július 16-án este a Parlamentben Mádl Ferenc köztársasági elnök és felesége díszvacsoráján

Mélyen tisztelt köztársasági Elnök úr és felesége!

Nagy öröömre szolgál és megtiszteltetés számomra, hogy Elnök úrtól és feleségétől meghívást kaptam a ma esti díszvacsorára, és szeretném megköszönni előbbi szíves szavait.

Az elnök úrral már volt szerencsém találkozni, tizenegy évvel ezelőtt az akkori miniszterelnök, *Antall József* Japánban tett látogatása alkalmából rendezett díszében, és nagyon örülök annak, hogy most először feleségemmel az Önök országába látogathattunk, és Budapesten újra találkozhatunk.

Göncz Árpád volt köztársasági elnök akkor tett állami látogatást Japánban, amikor Magyarország első keresztény királya, *Szent István* trónra lépésének millenniumát ünnepelte. Ebben az ezer évben a magyar nép története során voltak nehéz időszakok is, amikor idegen hatalmak támadták meg és szakították szét az országot. De a magyar nép még ilyen helyzetekben is erős akarattal őrizte meg kultúráját, és harcolt tovább függetlenségéért.

A második világháború után is nehéz időköt éltek át, ezt bizonyítja a 1956-os forradalom számtalan áldozata, de a magyarok erős lélekkel haladtak tovább a szabaddá válás útján. 1989-ben az Önök országa engedett szabad utat az egykori keletnémet polgároknak, akik Magyarországon keresztül mentek Nyugat-Németországba. Ez a bátor döntés vezetett olyan történelmi fordulatokhoz, mint a berlini fal leomlása és a hidegháború befejezése. Az

A 2002-es év legnagyobb eseménye számunkra a japán császári pár magyarországi látogatása volt. A *Heiszei* néven uralkodó *Akihito* császár és *Micsiko* császárné július 16-tól 19-ig *Göncz Árpád* köztársasági elnök korábbi látogatását viszonzva jött Magyarországra. Japán császári látogatásra ekkor először került sor hazánkban. Kéthetes közép-európai körút (Lengyelország, Csehország, Ausztria) végállomásként töltöttek pár napot nálunk, s mintegy háromszáz fős japán csoport érkezett velük Magyarországra, köztük testvérszervezetünk titkára, *Harigara Micsihiko* is.

Mielőtt elindultak volna erre a körútra, felkészültek a látóivalókra. *Micsiko* császárné felidézte olvasmányélményét, *Molnár Ferenc A Pál utcai fiúk* című könyvét. A magyar zene is ismert számunkra, Liszt, Bartók és Kodály muzsikája közel áll hozzájuk. *Micsiko* császárné írással is foglalkozik. Magyarul is megjelent gyermekkönyve, az *Először mászom meg a hegyet* tanulságos történet

saját gyermekeiről. Egy másik könyve, a *Hídat építeni* című, gyermekkori olvasmányaival foglalkozik.

Itt-tartózkodásának első napján a császári pár vacsorára volt hivatalos a Mádl házaspár meghívására a Parlament Vadásztermébe. Akihito császár átnyújtotta *Mádl Ferenc* köztársasági elnöknek a nagy krizantémrend nagyszalagját, feleségének, *Mádl Dalmának* pedig a becses koronarend nagyszalagját. A vacsorán politikai és kulturális életünk képviselői, a japán nyelv és kultúra oktatói jelentek meg. Társaságunkat *Vihar Judit* képviselte.

A második napon a császári pár Visegrádra és Esztergomba utazott. Majd találkoztak itt élő japánokkal is. A harmadik napon Budapest főpolgármesterénél a városházán jártak. Ezután megtekintették a Magyar Nemzeti Galériában a szárnyas oltárokat. Majd *Medgyessy Péter* és felesége meghívására a budai várban ebédeltek. Megbeszélést folytattak Göncz Árpáddal és feleségével is. A látogatás során a császári párt fogadta a Magyar Tudományos Akadémia épüle-

akkor kialakult új nemzetközi helyzetben Magyarország tovább haladt a demokratizálódás és a piacgazdaságra való áttérés útján.

Az első Japánba látogató magyar állítólag Jelki András volt, aki a Nagaszakiban levő holland kereskedelmi képviselőten dolgozott 1770-ben, amikor országunk elszigetelődési politikát folytatott. A rákövetkező évben a magyar származású világutazó, *Benyovszky Móric* érkezett hozzánk hajóval. A Benyovszky által a holland kereskedelmi irodának küldött levél, amelyben felhívja a figyelmet a cári Oroszország déli előrenyomulására, hozzájárult ahhoz, hogy országunk, amelyet régóta nem ért külföldi támadás, felismerje a tengeri védelem fontosságát.

1867-ben, az Osztrák–Magyar Monarchia megalakulásának évében örökölte meg dédnagyapám, *Meidzsi* császár a trónt édesapjától, *Koumei* császártól. Ebben az évben ért véget, kétszáz éves fennállása után a Tokugavakormányzat időszaka. Innentől kezdve Japán minden erejét a külföldi országokkal való kapcsolatainak elmélyítésére, függetlenségének megőrzésére, valamint modernizálására fordította. Két évvel ezután Japán és az Osztrák–Magyar Monarchia diplomáciai kapcsolatot létesített.

1886-ban *Reményi Ede* magyar hegedűművész koncertet adott Meidzsi császár és édesanyja, *Soken* asszony, Koumei császár özvegye tiszteletére. Nem ismeretes, hogy milyen darabokat játszott, de az akkori dokumentumok szerint öt művet adott elő. A mai japánok *Liszt*, *Bartók* és *Kodály* gyönyörű műveit jól ismerik és a zene területén Magyarország és Japán között szoros kapcsolat jött létre. Talán Reményi akkori előadását tekinthetjük a két ország között kialakult zenei kapcsolat kezdetének.

Más kulturális területet említve, a magyar és a japán nyelvnek egyes feltételezések szerint közös, urál-altaji nyelvcsaládhoz tartozása miatt, a huszadik század elején *Kurakicsi Sira-tori* távol-keleti történész Magyarországra látogatott, hogy a magyar nyelvet tanulmányozza. A nyelvek közötti hasonlóság érezhetően közel hozza egymáshoz az országokat. Emlékszem, hogy Magyarország iránt már akkor is rokonszenvet éreztem, amikor régebben a két nyelv közös eredetének elméletéről hallottam. A két ország között fennálló, nagy múltra visszatekintő kapcsolat után biztatónak érzem, hogy az elmúlt tíz év során, ahogy Magyarország egyre szabadabbá vált, országaink között a kapcsolat sok területen még jobban elmélyült, beleértve a gazdaságot, a kultúrát és a tudományt egyaránt.

Nagyon öröndetes számomra, hogy egy ilyen korszakban látogathattam el életemben először az Önök országába, és hogy ezáltal még jobban megérthetem Magyarországot. Szívből remélem, hogy a két nép egymással továbbra is együttműködve hozzájárul a világ békéjéhez és fejlődéséhez.

Emelem tehát poharam a Magyar Köztársaság elnökének és kedves feleségének az egészségére és a magyar nép boldogságára.

tében *Vizi E. Szilveszter*, az Akadémia elnöke. A császári pár megtekintette a Mátyás-templomot és a Halászbástyát is, ahol népes közönség ünnepelte őket. A Magyar Nemzeti Galéria kiállítást rendezett *Kósa Ferenc* Japánban és más országokban készített rendkívül érdekes és megkapó fotóiból. A kiállítást, melynek megnyitóján jelen volt Göncz Árpád, megtekintette a császári pár is.

Este az Intercontinental Szállodában *Macumoto Kazuo*, Japán rendkívüli és meghatalmazott magyarországi nagykövete és felesége rendezett fogadást a császári pár tiszteletére, amely valósággal baráti légkörben zajlott. Társaságunk tagjai közül jelen volt *Szentirmai József* első és örökös tiszteletbeli elnökünk, *Vihar Judit* elnök, *Bassa Zoltán* főtítkár.

A Magyar–Japán Baráti Társaság vezetőségi tagjai *dr. Gyulay Hajnalka*, *Kiss Sándor*, *Kósa Ferenc* és felesége, *Szende Györgyi*, *Vadadi F. Kornél*, *dr. Vihar Judit* kellemes légkörben találkoztak testvérszervezetünk, a Japán–Magyar Baráti Társaság képviselőivel, többek között *Hagivara* és *Tanaka* barátainkkal a császári pár látogatása idején a Magyar Nemzeti Galériában. Majd közös ebéden vettek részt a Mágnáskert étteremben, este pedig közös hajókiránduláson vettek részt a Dunán.

A Japán–Magyar Baráti Társaság tagjai és budapesti barátaik együttműködésével augusztus 22–23-án budapesti japán napok címmel rendezvénysorozatot tartottak. Ez alkalommal ikebana-, tusrajz-, kalligráfia-, teaszer-

tartás-mesterek kiállítása és bemutatója, valamint a hagyományos és a modern zenét is felvonultató koncert alkották a programot. A hagyományos japán kultúrából a következő ízelítőt kaptuk: ikebanakiállítás és -bemutató *Ideue Kazuko* irányításával, tusrajzkiállítás *Mukojama Kazuko* műveiből, kalligráfia-kiállítás és -bemutató *Josihara Eiko* vezetésével, valamint teaszertartás-bemutató *Nisikava Maszaru* professzor irányításával.

Áprilisban megalakult a japán teaszertartás magyar barátainak köre az Uraszenke-teaiskola támogatásával. Ebből az alkalomból *Macumoto Kazuo* nagykövet és *dr. Sűdy Zoltán*, a kör elnöke a Japán Nagykövetségen teaszertartást rendezett. A díszvendég *Göncz Árpád* volt köztársasági elnök, a kör tiszteletbeli elnöke volt. A ceremóniát *Nisikava* professzor, *Koronczai Barbara* és *Palotás Gábor* vezette. A nagyközönség számára ezután két ceremóniát tartottak az állatkerti Barlang moziban.

A zenei tárgyú programok közül említésre méltó a március 25-én a Magyar Rádió Márványtermében tartott *A lélek szava* című koncert, melyen közreműködött: *Meirav Barnea* (ének), *Tami Kanazava*, *Juval Admony* (zongora), *Joram Mejuhasz* (mélyhegedű), *Jaakov Barziljai* (narrátor). Március 26-án a MTA Kongresszusi Termében *Berkes Kálmán* és vendégei (*Takács Nagy Gábor*, *Szunagava Rjoko* – hegedű, *Nagy Sándor* – mélyhegedű, *Jamazaki Minori* – gordonka, *Tibay Zsolt* – nagybőgő, *Okazaki Ko* – fagott, *Gál László* – kürt, *Berkes Kálmán* – klarinét) adtak hangversenyt. A Keio-Wagner-társaság zenekara március 11-én a Budapesti Kongresszusi Központban adott nagy sikerű hangversenyt. A budapesti Szent Anna-plébánia-templomban július 24-én orgonahangverseny volt *Lantos István* és *Nagasz Kanako* közreműködésével. Augusztus 22-én 19 órakor koncertet tartott a kanagavai megyei Tama középiskola és a Tamamoto kórus, *Ivamoto Tacuki* vezényletével, közreműködött: *Csuka Katalin* (koto), *Szaito Hirosi* (cimbalom), *Takenaka Makoto*, *Csitinszki Zsuzsa* (zongora). A Japán Fuvolások Társaságának zenekara *Izaki Masahiro* vezényletével, *Bálint János* és *Kükcsi Kanae* közreműködésével szeptember 5-én a győri Richter János teremben, szeptember 6-án a Pesti Vigadó nagytermében koncertet adott.

A Japán Operett-társaság és a Tokió Balettcsoport *Teraszaki Hinori* vezényletével szeptember 14-én és 15-én a Budapesti Operettszínházban, majd Szegeden és Pécsen is nagy sikerrel előadta *Lehár Ferenc A mosoly országa* című operettjét.

Március 14-én a Kóka Ferenc Művészeti Alapítvánnyal közösen japán–magyar képzőművészeti és irodalmi kiállítás megnyitására került sor *Kultú-*

rák találkozása címmel, többek között *Micui Szen* szobrászművész részvételével. Május 3. és június 2. között *Érintések – visszhangok* címmel kortárs japán iparművészeti kiállítást rendeztek a Hopp Ferenc Kelet-ázsiai Múzeumban. A kiállítást *Tojoda Soicsi*, a Japán Alapítvány budapesti irodájának igazgatója és *Schrammel Imre* Kossuth-díjas keramikus művész nyitotta meg. Július 2. és 12. között került sor a XII. kerületi Művelődési Központban *Ócuka Ikuko* fukuokai művésznő *Buddha-szobrok* című kiállítására. A japán művészek, a magyar Országos Művészi Kézműves Egyesület művészei, valamint a kiállítás résztvevői japán zeneszó kíséretében közös szobrot készítettek.

Novemberben ünnepeltük társaságunk fennállásának 15. évfordulóját a *Szent István Egyetem* K épületében. Ebből az alkalomból vetélkedőt is szerveztünk. Az esemény társrendezője a Jetro Külkereskedelmi Szervezet volt. Ahhoz, hogy méltóképpen megemlékezhessünk az évfordulóról, hatalmas segítséget nyújtott a Sókókai, azaz a magyarországi japán kereskedelmi és ipari szakmai közössége, a Japán Nagykövetség, a Japán Alapítvány, a Jetro és a Japan-Coop. Személy szerint is mély hálával és köszönettel tartozunk *Macumoto Kazuónak*, Japán magyarországi rendkívüli és meghatalmazott nagykövetének, aki jelenlétével és a társaság megalakulásának 15. évfordulójáról megemlékező, értékelő beszédével megtisztelte az egybegyűlt tagságot. Köszönet illeti *Furuja Maszatót* is, a Japán Alapítvány budapesti irodájának frissen kinevezett igazgatóját, aki a támogatás mellett rendelkezésünkre bocsátotta erre az alkalomra a *Japán világörökség* című, közel hatvan képből álló fotókiállítást. Szintén köszönet illeti *Hisiki Kindzsit*, a Jetro vezérigazgatóját, a Sókókai elnökét, aki sokoldalú segítségével társrendezőként vett részt ebben a munkában. Köszönjük továbbá *Abe Hirosinak*, *Kiss Editnek* és *Balázs Laurának* a fáradozását.

A november 29-i zártkörű, csak a tagság számára rendezett ünnepségen kilencvenötén jelentek meg. Az est folyamán az elmúlt 15 évben kiemelkedő munkát végzettek oklevelet kaptak: *Biró Tamás*, *Eplényi Gábor*, *Fülekiné Gracza Csilla*, *Hidasi Judit*, *Horváth Ferenc*, *Király József*, *Kirschner Péter*, *Komáromi Gyöngyi*, *Kósa Ferenc*, *Mojzes Imre*, *Pintér László*, *Rácz István*, *Schwerlichovszky László*, *Súdy Zoltán*, *Szentirmai József*, *Székács Imre*, *Vadadi F. Kornél* – *Szeki Eidzsi*, *Hagivara Micsihiko*, *Tanaka Teruaki*, *Vaszeda Mika*. Ezt követően *Képes-e Japán negyedszer is csodát tenni? Japán erényei és gyenge pontjai* címmel igen érdekes, gyakorlati példákkal is alátámasztott előadást tartott *Hisiki Kindzsi*, a Jetro vezérigaz-

gatója. A *Ki tud többet Japánról?* vetélkedő második részét Szentirmai József örökös tiszteletbeli elnökünk vezette. A nyertesek: 1. Koósz István; 2. László János; 3. Némethné L. Gabriella, Rátoriné Hári Ildikó. A vetélkedőt Vihar Judit japán és magyar nyelvű megemlékezése, majd Macumoto Kazuónak, Japán magyarországi rendkívüli és meghatalmazott nagykövetének köszöntő beszéde követte. Az este fogadással és karaokéval zárult.

A további két napon nyilvános rendezvényt tartottunk *Japán, a Távolság csodája* címmel. Itt is bemutatásra került a *Japán világörökség* című fotókiállítás, ezenkívül poszterek, képzőművészeti alkotások reprodukciói, ukijoe, képeslapok, japán népművészeti kincsek, gyermekjátékok, könyvek, folyóiratok között böngészhettek a látogatók, valamint kalligráfia-, origami- és csadóbemutatót is megtekinthettek.

Októberben a Japán Nagykövetségen találkozhattunk a híres japán íróval, *Genjú Szókjú* buddhista szerzetessel. Az 1956-ban született alkotó Japánban igen elismert, *A halál utáni híres hét virágai* című regényéért 2001-ben neki ítélték az egyik legrangosabb japán irodalmi elismerést, az Akutagava-díjat. Az 1935-ben alapított, évente két alkalommal kiosztott kitüntetést ekkor 125. alkalommal adták át.

Ennek az évnek fájdalmas pillanata volt, amikor október 2-án végső búcsút vettünk *Szentirmai Józseftől*, társaságunk alapítójától, örökös tiszteletbeli elnökunktől a Szent Gellért-templom ravatalozójában. A szomorú eseményen megjelent a Japán Nagykövetség képviselőjében *Abe Hirosi* kultúrattasé és munkatársa, *Josimura Tomotaka* is.

Ebben az évben saját szervezésben február 17-én vetítéssel egybekötött élménybeszámolót tartott *Juhász Borbála*, a Károlyi Gáspár Református Egyetem végzős japán szakos hallgatója Dél-Koreáról és Japánról. Március 17-én bonszai- és kőbonszai-bemutatóval és -tanácsokkal egybekötött előadás hangzott el *Katona Ervintől*, a Magyar Bonszaigyűjtemény kurátorától. November 17-én a világhírű siacu masszázsról volt előadással egybekötött bemutató.

A Budapesti Tavasz Fesztivál keretében társaságunk a Yuito Bt.-vel közösen a Japán Alapítvány támogatásával rendezte meg március 20-án a Thália Színházban a *Harubaru – Tavasz a felkelő nap országában* című hagyományos japán zenét, kortárs táncot és színjátékot felvonultató előadást (rendezte: *Takaku Keidzsiro*, közreműködött *Arai Hideo* – próza, tánc, *Christopher Yohmei* – sakuhacsi, *Szakurai Akiko* – szacuma-biva, ének, *Pusztai Gábor* – ütőhangszerek). Március 28-án a szapporói Liszt Ferenc-szeminárium legeredményesebb résztvevői: *Macuura Szacsijo* (zongora) és *Arai Ajano* (hegedű) koncertet adtak a Magyar Rádió Márványtermében.

Március 26. és 31. között Zalaegerszegen tartottak japán napokat, a rendezvényt *Macumoto Kazuo* nagykövet nyitotta meg. Május 17-én a Millenáris Parkban rendeztek japán napot, a programban többek között szerepelt selyemfestés, maszkkészítés, bábszínház, kalligráfia, origami, teaszertartás, harcművészeti bemutató, *Bakos Tünde* kotón játszott, az Észkerék együttes pedig japán mítoszokat adott elő.

Május 27-től október végéig lehetett megtekinteni a Nádor 11. Galériában kortárs japán üvegművészeti tárlatot. Szeptember 16-án az Iparművészeti Múzeum dísztermében *Átszőtt fények* címmel *Tacumura Koho* műhelyéből származó hagyományos japán textileket mutattak be, a kiállítást *Macumoto Kazuo* nagykövet nyitotta meg. Október 21-től november 2-ig az Iparművészeti Múzeumban *Hagyományos japán művészet magyar műhelyekből* címmel tartottak kiállítást. November 26. és december 10. között tartott

nyitva *Villányi Balázs és Villányi Ágnes* origamikiallítása a Japán Alapítvány könyvtárában.

Június 14-én mutatták be az Uránia Nemzeti Filmszínházban *Kitano Takesine* a *Bábok* című filmjét. A mozi kávézójában, ahol az MJBT gyűjteményéből nyílt kiállítás, *Karátson Gábor* festő, író, *Vihar Judit* és *Varró Attila* filmesztéta beszélgetett a filmről.

A Magyar–Japán Baráti Társaság és a Japán–Magyar Baráti Társaság közös elnökségi ülést tartott Budapesten augusztus 23-án *Cucumi Kazumi*, *Isizaka Maszao*, *Ivaszaki Ecuko*, *Kume Emiko*, illetve *Biró Tamás*, *Borsányi Klára*, *Gyulay Hajnalka*, *Hernádi András*, *Hidasi Judit*, *Kiss Sándor*, *Kiss Sándorné*, *Medved Gábor*, *Südy Zoltán*, *Tasi Kata* és *Vihar Judit* részvételével. A tanácskozás fő témája a Magyarországon megrendezendő 2004-es japán fesztivál volt.

Szeptemberben rendezték meg az évi haiku-világfesztivált, melynek során az angol nyelvű haiku kategóriájában *Vihar Judit* első helyezést ért el. A versenyt megelőzően egy 14 tagú nemzetközi társaság végigjárta *Macuo Basó* híres verses naplójának, *Az észak ösvényein* című világhírű műnek az útvoalát, melyen a japán nemzeti tévétársaság, az NHK azóta világszerte sugárzott filmet forgatott.

A Nádasdy-akadémián szeptember 20-án szimpóziu­mot tartottak a *Fenn­tartható társadalom. Emberi kommunikáció – a konfliktus alapjai* címmel.

Szeptember 27-én és 28-án a Szent István Egyetem K épületében tartotta a tízéves Egyetemi Bonszaiklub a *Katona Ervin* szervezte emlékre­ndezvé­nyét az MJBT támogatásával. Bevezetőt mondott *Abe Hiro­si*, a Japán Nagykövetség első titkára. A két napos rendezvényt *Palotás Gábor* teace­remóniája, *Bakos Tünde* és *Pócsik Viktor* koto-sakuhaci duója, *Villányi­né Simén Mariann* és gyermekei origamibemutatója, kalligráfia, sárkánykés­zí­tés, japán dobegyüttes és más programok tették igazán színessé.

Az MTA Világgazdasági Kutatóintézetének Japán-, Kelet- és Délkelet-Ázsia-kutató Központja és az MJBT közös szervezésében október 1-jén zajlott le a magyar japanológusok 5. tanácskozása a Japán Nagykövetségen. A hagyományok szerint több tudományterület képviselői tartottak Japánnal kapcsolatos előadásokat. A rendezvényt *Vihar Judit*, társaságunk elnöke nyitotta meg. Az egybegyűlteket *Macumoto Kazuo*, Japán magyarországi nagykövete személyesen is köszöntötte.

Október 21-én a Dance Company Nomade~s tartott táncelőadást a MU Színházban *A szakadék szélén* címmel. Az est koreográfus-rendezője *Ike-*

mija Nakao és Kumagai Noriko, előadták: Isihara Minoru, Kunieda Maszato, Ikemija Nakao és Kumagai Noriko.

November 10-én a Nemzetek Házában vezetőségünk találkozott a japán gazdasági élet nyolc vezető képviselőjével, a Mitsubishi, a Tokyo Gas, a The Nippon Syntetic Chemical Industry, a Toppan Printing, a Nippon Yusen, a Secom Co., a Japan Business Federation és a Nippon Travel Agency cégek vezetőivel. Az összejeövetelen *Bassa Zoltán* az EU-csatlakozásról, *Kiss Sándor* a magyar gazdasági élet arculatáról, *Umemura Juko* a magyar–japán kapcsolatokról, valamint *Vihar Judit* az MJBT történetéről tartott előadást. A találkozó meleg baráti légkörben zajlott.

2004

A társaság szervezésében lebonyolított előadások ebben az évben a következők voltak: január 19-én *Juhász Borbálának*, a Veszprémi Egyetem japán nyelv-tanárának *Korea és Japán képekben* című diavetítéssel egybekötött előadása; február 16-án *Palotás Gábornak*, aki egy éven át tanulta Japánban az Uraszenke-iskolában a teakészítés művészetét, erről szóló, bemutatóval egybekötött előadása; március 22-én *Bassa Zoltánnak*, az MTA Világgazdasági Kutató Intézet Kelet- és Délkelet-Ázsia-kutató Központja munkatársának *Japán és a távol-keleti országok gazdasági kapcsolatai a 3. évezred küszöbén* című előadása, április 19-én *Sinka Dánielnek* *A modern japán jogrendszer kialakulásának történelmi, jogtörténeti körülményei – a Meidzsi-kori törvényhozás sajátosságai* című előadása, június 14-én *Orosz Zsuzsának* a *Három év Japánban családanyaként* című fényképekkel illusztrált beszámolója, szeptember 20-án *Bincsik Mónikának* a japán lakkfestés csodálatos titkairól, október 18-án *Tábori Lászlónak* a zen buddhizmusról szóló előadása, november 15-én *G. Tóth Lászlónak* a japán ukijoeifestészetről szóló bemutatóval egybekötött előadása. Az év zárásaként december 20-án *Szávai Ilona* mutatta be *Aki Simazaki* frissen megjelent japán regényét, a *Cubaki 'Kamélia'* című alkotást, és *Villányi Mariann*, origamitagozatunk vezetője karácsonyfadíszek és karácsonyi képeslapok hajtogatására tanított meg bennünket.

Társaságunkat az a megtiszteltetés érte, hogy *Szentirmai József*, örökös tiszteletbeli elnökünknek posztumusz kitüntetést, a Szent Kincs, Arany Fénysugarak Rozettával érdemrendet adományozott *Koizumi Dzsuncsiró*, Japán miniszterelnöke és *Szató Maszanori*, a miniszterelnöki kabinetiroda

főigazgatója. Az érdemrendet *Inagava Terujosi* rendkívüli és meghatalmazott nagykövet nyújtotta át *Bánlaky Cecéliának*, a kitüntetett özvegyének.

Ebben az évben rendeztük meg a 4. japán fesztivált *Népek barátsága a 3. évezred küszöbén* címmel. A változatos program a következő volt:

Március 5–9-én *Nisikava* professzor, az Uraszenke-teaiskola képviselője teabemutatót tartott. Március 10-én a Japánban megrendezett 2. Kocsár Miklós-kórusversenyen kitüntetett Fukushima megyei Rikkóri Jamahigasi Főiskola kórusa *Szaitó Kazuo* vezényletével Budapesten és Nyíregyházán lépett fel. Március 19-én és 20-án a Zeneakadémia nagytermében a Budapesti Fesztiválzenekar játszott *Inoue Micsijosi* vezényletével, közreműködött: *Truls Mørk* (gordonka) és a Magyar Rádió gyermekkórusa. Március 19-én a Magyar Rádió Márványtermében *Okusiba Kjóko*, a szapporói Liszt Ferenc-szeminárium legeredményesebb résztvevője tartott zongorahangversenyt, ugyanitt március 22-én *Macuno Dzsín* (hegedű) és *Furumoto Kanae* (zongora) muzsikált. Március 22-én és 23-án az NHK *Furohasi Fudzsio* vezette tokiói gyermekkórusa adott koncertet, japán szerzők és Kocsár Miklós műveiből. Március 23-án a Zeneakadémián dzsesszkoncertet adott Gary Burton és Ozone Makoto. Március 28-án rendezték meg a Régi Zeneakadémián a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem japán–magyar est-jét Magyarországon tanuló japán zeneakadémisták közreműködésével.

Április 16–18-án japán napokat tartottak a Campona üzletházban, melynek során az MJBT tagjai bemutatták a megjelenteknek a japán művészeteket és harcművészeteket, köztük az ikebanát, a bonszait, a kalligráfiát, az origamit, a sárkánykészítést, a teaceremóniát, a japán népi hangszereket, a hagyományos japán kimonókat és a japán gasztronómiát. Fellépett a magyarországi japán dobegyüttes, volt japán filmvetítés, autó- és motorbemutató. Április 23–24-én a kendő-Európa-bajnokság kísérelő rendezvényeként kulturális programok (teaceremónia, origami, ikebana, bonszai, kalligráfia, haiku, sárkánykészítés stb.) az MJBT szervezésében. Április 22-én az Orchestra Ensemble Kanazawa, élén kiváló legendás karmesterével, *Hirojuki Ivakival*, koncertet adott a Zeneakadémián. Japán legkiválóbb kamarazene-kara európai körútjának első állomása Budapest volt.

Május 7–9-én a szolnoki szumó-Európa-bajnokság mellett kulturális programok (origami, ikebana, bonszai, kalligráfia, haiku, sárkánykészítés stb.) szórakoztatták a látogatókat a társaságunk szervezésében. Május 9-én Szekszárdon volt ikebana- és kalligráfiai bemutatóval színesített japán harcművészeti nap az MJBT szervezésében. Május 22-én a Vakok Intézete

Nádor termében szülők és gyermekeik karitatív koncertjét tartotta *Macumoto Jurie* (zongora) és a hétesztendő *Macumoto Hirojosi* (hegedű), valamint *Nagy Péter* (zongora) és leánya, *Nagy Sára Vilma* (cselló). A koncertet a Japán–Magyar Baráti Társaság támogatta.

Augusztus 17-től a nyíregyházi 5. Cantemus országos kórusfesztiválon, melynek japán vezetője *Gotóda Szumio* volt, *Meedzsaa Szacsiko* vezényletével részt vett a Szaitama megyei tokorozavai Finy ifjúsági kórus, valamint *Ivamoto Tacuaki* vezényletével az immár negyedszer Magyarországon fellépő Tamatomo kórus, amelyeknek tagjai egy napot Budapesten is töltöttek a 4. japán fesztiválon. Az európai és japán hangszereket egyaránt használó Japonica Ensemble zenekar *Oda Sinicsi* vezetésével a Japán Alapítvány támogatásával adott hangversenyt. Zenés színházi műveket adott elő *Isii Teruko* és csoportja, köztük tanítványa, *Macumoto Mariko*. *Takenaka Makoto* (zongora) és *Szaitó Hirosi* (cimbalom) ismét dzsesszkoncertet adott. Ellátogatott a 4. japán fesztiválra a Nagano megyei Szakugun Kómi városi íjászcsoport, vezetőjük, *Koike Tamio* érdeklődik az ősi magyar íjászat iránt is. Augusztus 20. és szeptember 9. között országos turnét szerveztünk a Magyarországra negyedik alkalommal látogató, *Anzai Rie* vezette Himiko hagyományos japán táncegyüttesnek. A gyönyörű kimonót viselő táncosok Budapesten kívül még öt magyarországi városban is felléptek.

A fesztivál csúcspontja az augusztus 30-i rendezvénysorozat volt. A délután folyamán a Japán Nagykövetségen *Népek barátsága a 3. évezred küszöbén* címmel szimpóziu­mot tartottak, melynek díszvendége Göncz Kinga miniszter volt, és melyen részt vett Japán magyarországi nagykövete, a Japán–Magyar Baráti Társaság és a Magyar–Japán Baráti Társaság elnöke is. Három izgalmas előadás hangzott el: *Iván László: Őszül a világ: az idősödés és az idős kor holisztikus szemlélete*, *Vatanuki Kunihiko: Földünk jövője és a magyarországi hőforrások*, valamint *Abe Tecusi–Kimura Tosikazu: A budó kultúra és értékei*. A szimpóziu­mot a Dunán japán és magyar együttesek közreműködésével esti hajókirándulás és parti követte, ezen nyújtotta át a Japán–Magyar Baráti Társaság a Magyar–Japán Baráti Társaságnak ajándékát, *Takagi Tosiko Az üvegnyúl* című könyvének magyar fordítását, egy második világháborús túlélő kislány visszaemlékezéseit. A könyv kiadását a Japán–Magyar Baráti Társaság minden tagja anyagilag támogatta. Ugyanezen emlékezetes napon nyílt meg az 1997-ben Tokióban a Japán–Magyar Baráti Társaság által a társaság tagjaiból és az akkori magyar nagykövetség dolgozóiból létrehívott japán festészeti kör (*Súdy Erika, Nagy*

Izabella, Szabó Éva, Erdős György, Horváth Krisztina, Presztolánszky Ágnes, Horváth Hajnalka, Csuka Micuko, Leopold Anna, Győriványi Mónika, Cucumi Kazumi, Marujama Fumie és Szató Emiko) kiállítása a Japán Nagykövetségen. A budapesti Japán Nagykövetségen *Óno Hacuko* japán babagyűjteményének felbecsülhetetlen eszmei értékű babáiból *Mori Mika*, a Japán–Magyar Baráti Társaság tagja *Tipikus és egyéni* címmel rendezett kiállítást a japán fesztivál alkalmából.

A Corvinus Egyetem Kertészettudományi Karán október 2–3-án a Herman Ottó Bonszaiklub, az Óbudai Bonszaiklub és Egyetemi Bonszaiklub mellett ausztriai, csehországi, szlovákiai résztvevőkkel kiállítást rendeztek, melynek fővédnöke *dr. Persányi Miklós* környezetvédelmi miniszter volt, s melyet *dr. Bálint György* nyitott meg. A kiállítás ideje alatt ikebana-, kalligráfia- és origamibemutató, valamint koto-sakuhacsi-taiko zenakar szórazta a látogatókat.

November 6-án a Japán Nagykövetségen rendezték meg a 12. japán szónokversenyt. A győztes és a japán út nyertese *Salamon Orsolya* lett. November 11–12-én a Budapesti Corvinus Egyetemen megrendezték a IV. nemzetközi kultúra- és turizmuskonferenciát és szakmai vásárt, melynek levezető elnöke *Kiss Sándor*, vezetőségi tagunk, a Magyar–Japán Gazdasági Klub elnöke volt. Ezen *Fukukava Sindzsi* főtanácsadó érdekes előadást tartott a japán turizmusról. November 24-én a Duna Palotában japán művészek adtak karitatív koncertet fogyatékos gyermekek és fiatalok javára az NPO Life Network szervezésében, *Kéz a kézben – a szeretet jegyében* címmel.

A fesztiválév zárásaként a Japán Alapítvány támogatásával a budapesti Ludwig Múzeumban december 8-án nyílt meg a *Kokoro no Arika – Ahol a lélek lakozik* című kortárs japán művészeti kiállítás, melyen tizenegy művész alkotásait lehetett megtekinteni.

2005

A Millenáris Teátrumban január 27-én rendezték meg a *Za Ondekoza* dobkoncertet, melyen megjelent az esemény védnöke, *Göncz Árpád* volt köztársasági elnök és felesége is. A telt házas koncert feledhetetlen élményt nyújtott.

Január 17-én *Balogh Gabriella* japán lakkfestés bemutatót tartott. Február 21-én *Vásárhelyi Tóth Réka* mutatta be Japánról szóló fotóit, mely egy új haikukötethez készült. Március 21-én *Mérei Anita*, akinek linómetszetei-

ből kiállítást rendeztek Tokióban a Ginza kiállítótermében, vetítéssel egybekötött előadást tartott *A japán fametszés rejtelsei* címmel. Június 20-án *Mijanaga Szanae* kalligráfus tartott írásbemutatót, *Andaházy László* pedig a sárkánykészítés rejtelseibe engedett bepillantást a számunkra.

A Budapesti Tavaszi Fesztiválon ebben az évben is voltak japán vonatkozású koncertek. Március 18-án és 19-én a *Fischer Iván* vezette Budapesti Fesztiválzenekar koncertjén közreműködött *Midori* (hegedű). Március 21-én a Magyar Rádió Márványtermében *Fujuka Kusza*, a szapporói Liszt Ferenc-szeminárium legeredményesebb résztvevője adott hangversenyt. Március 24-én a Nemzeti Hangversenyteremben a Nemzeti Filharmonikus Zenekar és Énekkart *Kobajasi Kenicsiró* vezényelte, a műsorban elhangzott saját szerzeménye, a *Passacaglia* is.

Január 26-án *Vadadi F. Kornél* a Felkelő Nap arany- és ezüstsugarakkal díszített rendjét vehette át *Inagava Terujosi* nagykövettől. Laudációjában a nagykövet kiemelte, hogy a kitüntetett 1953-ban kezdeményezte a dzsúdó magyarországi bevezetését. A Dzsúdósövetségnek 1958 óta tagja, majd irodavezetője. 1985-ben megalakította a Magyar Kendósövetséget, melynek 1994-ig elnöke, 1998-tól tiszteletbeli elnöke.

A Károlyi Gáspár Református Egyetem Japán Tanszéke programot állított össze az EU–Japán-év keretében, melyben társaságunk tagjai is közreműködtek. *Dr. Farkas Ildikó* a japán történelemről, *dr. Gergely Attila* a japán társadalomról, *Máté Zoltán* a japán nyelvről, *dr. Vihar Judit* a japán költészetről, *dr. Varrók Ilona* a japán irodalomról, *Vakai Szeidzsi* a japán oktatásról tartott előadást. A tanszék a témában április 29-én konferenciát is rendezett, amelyet megtisztelt jelenlétével *Inagava Terujosi* nagykövet.

A Virányosi Általános Iskola szomszédságában nyílt meg Magyarország első japán tanrendű iskolája, amely elsősorban a Japánból érkezett gyerekek számára biztosít az otthonihoz hasonló alapfokú képzést, de – megfelelő térítés ellenében – bárki beiratkozhat. Az oktatás teljes mértékben japán nyelven zajlik, a tanárok a szigetországból érkeztek hazánkba.

Május 6-án a Japán–EU-év keretében a Japán Nagykövetségen kalligráfiai bemutatót tartottak.

Japán varázs címmel magyar alkotók japán ihletésű műveinek kiállítása volt a Budaörsi Művészek Egyesületének rendezésében. A tárlatot *Súdy Zoltán* nyitotta meg.

Májusban láttuk vendégül a Japán–Magyar Baráti Társaság nagojai csoportjának tizenegy tagját, azokat az asszonyokat, akik kalocsai hímzést ké-

szítenek Japánban. A kör tagjai ellátogattak Kalocsára, felkeresték testvér-városuk, Székesfehérvár magyar–japán baráti körét, ahol *Schwerlichovszky László* klubvezető fogadta őket. Másnap oklevelet vehettek át a Budai Vigadóban, mellyel kiváló hímző munkájukat jutalmazták.

Június 10. és 12. között Visegrádon rendezték meg a szumó-Európa-bajnokságot. Június 10-én Dunavarsányban, június 11-én a Rákoscabai Művelődési Házban tartottak japán napot az MJBT támogatásával.

Maki-e címmel 19. századi japán lakkművészeti kiállítás tartottak a Hopp Ferenc Kelet-Ázsiai Művészeti Múzeumban, a kiállítás kurátora *Bincsik Mónika* volt. *Dr. Hónszai Gendzsicu Szen* nagymester teaceremóniát vezetett az ELTE Kongresszusi Központjában. *Kodama Mari* orgonaművész, koto- és sakuhacsíművészek, valamint kaguratáncművészek *A béke hangjai*. *A japán sintó titkai* címmel tartottak az európai orgonamuzsikát és a japán sintó vallás zenéjét, táncait elegyítő előadást az ország számos pontján. A Szaitama megye Ogavacso városának kézműves központja vasi-, azaz japánpapír-kiállítást rendezett Budapesten és Pécsen. *Ivaszaki Ecuko* japán fordításában mutatták be Karinthy Frigyes *Teknősbéka, vagy aki őriült a csárdában* című egyfelvonásosát magyar felirattal.

Fudzsijama címmel Hokusai és Hirošige fametszeteiből és kortárs japán fotókból mutattak be egy tárlatra valót a Magyar Nemzeti Galériában október 13. és november 13. között. A Millenáris Parkban szeptember 13–14-én

az okinavai *Csura* zene- és tánckar, a Művészetek Palotájában október 15-én az NHK *Vladimir Ashkenazy* vezette szimfonikus zenekara adott koncertet.

Április 6-án japán napot rendeztek a Nyíregyházi Főiskolán. A nap folyamán előadást tartott *Inagava Terujosi* nagykövet, *Vakai Szeidzsi* (Japán oktatási rendszere), *Vihar Judit* (A haiku szelleme), *Kondo Maszanori* (Japán nyelvtanítás Kelet-Európában) és *Josizava Szacsio* (A nyíregyházi főiskola diákjainak első lépései a japánnyelv-tanulás során). A nap végén a Cantemus kórus *Szabó Dénes* vezetésével japán és magyar dalokat adott elő.

Május 13. és 15. között Nauheimben, a rózsák völgyében rendezték meg az I. európai haikukonferenciát, melyen 17 európai országból 62-en vettek részt. Az angol és német nyelven zajló konferencia igen sikeres volt. Magyarországot előadásával *Vihar Judit* képviselte.

Szeptember 4-én a Podmaniczky-palotában jótékonysági japán–magyar koncertet szerveztek a rákoshegyi Bartók zeneház rekonstrukciója javára. Fellépett: *Fukuma Szatoko*, *Iimura Tomoko*, *Hirota Sundzsi*, *Rozsos Ágnes*, *Rozsos István*, *Rozsos Tamás* és *Vághelyi Gábor*. A Kijo-kito Taiko japán dobegyüttes szeptember 10-én tartott egzotikus ritmusfesztivált a Petőfi Csarnokban.

Szeptember 6-án a EU–Japán kulturális programsorozat részeként kiállítás nyílt *Balogh Gabriella* tradicionális japán technikákkal készült lakktárgyaiból. A megnyitó napján a művésznő vetítéses előadást is tartott.

Október 1-jén Magyarországra érkezett a *Hani Kjóko* által életre hívott modern táncegyüttes. Magyarországi szerepléskörútjuk során társaságunk támogatásával a következő városokban léptek fel: Budapest, Győr, Keszthely, Székesfehérvár, Dunaújváros, Kecskemét.

Október 8-án hajnalig tartó cimbalomfesztivál volt, a Japán–EU-év programjaként. A fesztivál háziasszonya *Herencsár Viktória*, a Cimbalom-világ-szövetség elnöke volt. A fesztiválra Magyarországon kívül Japánból, Kínából, Szlovákiából, Svájcból, Moldovából érkeztek művészek.

Az Egyetemi Bonszaiklub október 15–16-án bonszaikiállítást tartott japán kulturális bemutatóval. A Vidám Színpadon október 18-án bunraku-előadást, azaz hagyományos japán bábszínházat tekinthettek meg az érdeklődők. November 6-án a Zeneakadémia nagytermében lépett fel a japán Chœur Lumière kórus, a koncert vendége az Erkel Ferenc vegyeskar volt.

Az EU–Japán-év keretében december 7-én japán könyvkiállítás nyílt a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár és az MJBT közös szervezésében a Japánról szóló magyar nyelvű könyvekből. A kiállítást megnyitotta: *Kalász Márton*, a

Magyar Írószövetség elnöke és *Inagava Terujosi* japán nagykövet. A megnyitón közreműködött: *Szato Noriko* és *Szabados Mihály*.

November 20-án mély fájdalommal búcsúztunk *dr. Medved Gábortól*, vezetőségi tagunktól, az ellenőrző bizottság elnökétől.

A Japán Nagykövetség első titkárának, sajtó és kulturális osztálya vezetőjének, *Abe Hiroshinak* a magyarországi küldetése sajnálatos módon lejárt. A számunkra oly kedves ember és igazi barát diplomata levélben köszönte meg a társaság tevékenységét.

Ebben az évben két pályázaton is nyertünk. A Nemzeti Civil Alapprogram a 78 baráti társaság közül hármat érdemesített juttatásra, ezek között voltunk mi is. A kapott 500 ezer Ft-ból a Hírlevél és a Hírfutár készítéséhez, üzemeltetéséhez szükséges számítógépes eszközöket vásároltunk. A Pro Renovanda Hungariæ Alapítvány pedig a japán tárgyú könyvkiállításunkat támogatta 200 ezer Ft-tal. E helyütt is köszönjük a szíves támogatást.

2006

Programjaink voltak a Nemzetek Házában: Január 16-án *Gergely Attila* adott elő *A nemzeti identitás kérdései Japánban* címmel. Február 20-án *Borsányi Klára* tartott bemutatóval egybekötött előadást a japán masszázsról. Március 20-án *dr. Hidasi Judit*, aki professzorként élt öt évet Japánban, élményeiről számolt be az érdeklődőknek. Április 20-án *dr. Kiss Lászlóné* ikebanabemutatót tartott, miközben bevezette a hallgatóságot az ikebana rejtelseibe. Szeptember 18-án *Horváthné Zsiray Margit*, új vezetőségi tagunk tartott beszámolót *A Japán Nagykövetségen dolgoztam* címmel.

Május 26-án a Nemzetek Házában vezetőségválasztó közgyűlést tartottunk, melyen jelen volt *Takamizu Hidero*, a Japán Nagykövetség első titkára, a kulturális osztály vezetője. Jelenlétével megtisztelt *Inagava Terujosi* nagykövet, akivel a tagság kellemes, baráti légkörben elbeszélgetett. A választás nyomán a Magyar–Japán Baráti Társaság vezetőségét a következők alkotják: *Vihar Judit* elnök, *Bassa Zoltán* főtitkár, *Vadadi F. Kornél* gazdasági titkár, *Bincsik Mónika*, *Borsányi Klára*, *Endrődy Orsolya*, *Farkas Ildikó*, *Gyulay Hajnalka*, *Horváthné Zsiray Margit*, *Kiss Sándor*, *Szende Györgyi*, *Tasi Katalin*, a helyi csoportok mindenkori vezetőivel kiegészülve elnökségi tagok, *Markó Béla*, az ellenőrző bizottság elnöke, *Horváth Ferenc* és *Schwerlichovszky László* az ellenőrző bizottság tagjai.

A hagyományos japán ünnepeket bemutató országos origamikiállítás nyílt január 4-én a XII. Kerületi Művelődési Házban *Gulyás Anikó* és *Villányiné Simén Mariann* összeállításában.

Április 5-én a Károlyi-palotában *dr. Umemura Jukónak A Japán-tengertől a Duna-partig* című, a háború előtti japán–magyar kapcsolatokról beszámoló könyvét *Vihar Judit* mutatta be. A rendezvényen bensőséges hangú közös muzsikálás is volt: a szerző játszott négykezeset kiadójával. Április 13-án *Mérei Anita* Japánban, japán módra készült fa- és linómetszeteiből nyílt kiállítás *Szárnyalás* címmel az Aranytíz Művelődési Központ Dési Galériájában.

A Károlyi Gáspár Református Egyetem Japán Tanszéke április 20-án rendezte meg a *Japanisztika a bölcsészettudományban* című konferenciát. Április 22–24-én a Corvinus Egyetemen zajlott a tavaszi dísnövénykiállítás, amelyen valamennyi bonszaiklub képviseltette magát.

Május 26–27-én a Körcsarnokban junior és felnőtt kjokusin karate Európa-bajnokságot rendeztek.

Magyar–japán zeneutazás 2006 címmel jótékonysági koncertet tartottak a Kézenfogva Alapítvány javára június 1-jén a Zeneakadémia nagytermében. A japán Ókura Színház június 8. és 10. között tartott vendégjátékot a Japán Alapítvány szervezésében és támogatásával a pesti Magyar Színházban, a debreceni Csokonai Színházban és a Pécsi Országos Színházi Találkozóon. A társulat által előadott két kjógen vígjáték a *Birkózás egy szunyoggal (Kazumó)* és az *Éneklés fekve (Ne ongjoku)* volt.

A Művészetek Völgye rendezvénysorozatának keretében július 26-án Salföldön a japán szerelmi költészetről hangzott el versekkel illusztrált előadás, melynek során a közönség tagjai is írhattak haikukat.

Több mint 2500 résztvevővel október 7-én a Petőfi Csarnokban lezajlott a 4. Animecon. Hazánkban is emelkedőben van a japán képregény és rajzfilm iránti rajongás hőfoka: zsúfolásig telt a Petőfi Csarnok az őszi Animecon idejére. Ez volt a Magyar Anime Társaság történetének legnagyobb szabású rendezvénye.

Az Egyetemi Bonszaiklub nemzetközi bonszai- és szuizsekikiállítást szervezett október 7–8-án. Október 8-án a Mátyásfüldi repülőtérén a sárkányeresztő békevilágnaphoz kapcsolódóan sikeres sárkányeresztő napot tartottak.

Október 11-én immár hetedik alkalommal szervezte meg közösen a Japán Nagykövetség, a Magyar–Japán Baráti Társaság és az MTA Világgazdasági

Kutatóintézet a magyar japanológusok tanácskozását. Délelőtt a japán bel- és külpolitika aktuális kérdéseiről, délután Japán magyarországi jelenlétéről esett szó. A Budapesti Gazdasági Főiskola Külkereskedelmi Karának keleti nyelvek szakcsoportja október 18-án japán napot szervezett. A programban szerepelt budóbemutató, szusikóstoló, kvízverseny, kalligráfia-, origami- és kimonóbemutató.

November 3-án *Bincsik Mónika* vezetőségi tagunk a társaság számára tárlatvezetést tartott a *Sztárvilág a kabukiszínházban* című kiállításon az Iparművészeti Múzeumban.

A Magyarországi Harcművészetek Össz-szövetsége és az MJBT közös kulturális rendezvényt tartott november 11-én a Keszkenő utcai sportkomplexumban. Társaságunk részéről *Vadadi F. Kornél* dzsúdzsucu-, *Villányiné Simén Mariann* origami-, *Borsányi Klára* japán gasztronómiai, *Vihar Judit* pedig *kalligráfiai* bemutatót tartott.

November 13-án a Magyarok Házában kettős könyvbemutatót tartottak, amelynek az MJBT is szervezője volt. *Béky Gellért: Japán mozaik és Umemura Juko: A Japán-tengertől a Duna-partig. Imaoka Dzsúicsiró életpályája a magyar–japán kapcsolatok tükrében* című könyveket a szerzők jelenlétében *Nemeshegyi Péter* és *Vihar Judit* mutatta be.

2007

Ebben az évben is folytatódtak saját szervezésű programjaink. Január 15-én *Németi Barna* képes előadást tartott *Japán egy ösztöndíjas szemével* címmel. Február 19-én beszélgetést rendeztünk a japán gazdaság és politika aktuális kérdéseiről a téma szakértőivel. Március 19-én *Farkas Ildikó* tartott előadást Japán modernkori történelmének fordulópontjairól. Április 16-án *Gergely Júlia*, *Villányi Mariann* és *Papp Zsombor* folytatták vetítés-sel egybekötött élménybeszámolójukat Japánról.

Április 5-én a *Cseresznyevirágzás a Fűvészkertben* című rendezvénysorozat megnyitó ünnepségét *Nabekura Sinicsi* nagykövet is megtisztelte részvételével. Április 17-én kedden az erzsébetligeti Corvin Művelődési Házban *Kovács Marianna* rajzfilmgrafikus *A japán animáció csodálatos világa* című kiállítását *dr. Hidasi Judit*, a BGF–KKFK dékánja, társaságunk tiszteletbeli elnöke nyitotta meg *A japán csoda kulturális vetülete* címmel. Április 20–22-én valamennyi bonszaiklub részvételével, kiállítással és alakítási bemutatókkal rendezték meg a XX. tavaszi dísznövény-kiállítást.

Május 18-án nyitották meg az AL Galériában a Németországban és Franciaországban híressé vált japán szobrász, *Maszaaki Marujama* kiállítását. Bevezetőt mondott *Vaketa Munehiro*, a Japán Alapítvány budapesti irodájának igazgatója és *dr. Vihar Judit*, az MJBT elnöke.

Május 21-én a Könyves Kálmán Gimnázium dísztermében – Budapesten először – japán gyerekrajz-kiállítás nyílt. A képeket *dr. Kiss Lászlóné* ikebanái díszítették. A kiállítást *Sömjén Gábor* igazgató és *Vihar Judit* nyitotta meg, a megnyitón részt vett *Takamizu Hidero*, a Japán Nagykövetség első titkára is. A magyar gyerekek képeit egy időben mutatták be Inujamában népi hímzések kíséretében.

Május 24-én a Móró Galériában japán fametszet-kiállítás nyílt. Május 26–27-én, pünkösdkor a pákozdi Sárkány-hegyen 17. alkalommal szerveztük meg a nemzetközi sárkányeresztő találkozót, ebben az évben gyermeknapi programokkal kiegészítve.

Június 8-án *Kanehara Hitomi* *Pirszinget a kígyónak* című könyvét mutatja be *Nagy Mónika*, a könyv fordítója, *Erdős György* fordító és *Sárközy Bence*, a Magvető Kiadó szerkesztője.

Helyi csoportjaink életéből

Dunaújváros

Városunkban 1988 óta működik az MJBT helyi csoportja, amely számos kulturális rendezvénnyel, bemutatóval népszerűsítette a japán kultúrát.

A helyi csoport vezetője *Kerekes Sándor* volt, ő szervezte meg, hogy Budapest után Dunaújvárosban induljon az első „vidéki” nyelvtanfolyam. 1990-ben *Fülekiné Gracza Csilla* vette át a helyi csoport vezetését.

A bemutatókat, előadásokat a város lakói örömmel fogadták és fogadják ma is, amit az is bizonyít, hogy nagyon érdeklőknek programjaink iránt, és az évek során több ezren látogatták azokat.

Sokszínű programjaink között szerepeltek az alábbi rendezvények (előadások, bemutatók, találkozók): haikuköltészetéről, bonszai fák neveléséről bemutató, kiállítás, origamifoglalkozások, kiállítások, 9 alkalommal sárkánytalálkozó, szorobanismertető, japán nyelvről szóló előadás, japán építéset, fotókiállítások, teaszertartás.

Japán klubunk 1994 óta tevékenykedik – kéthavonta előadásokat szerveztünk Japánról. Origamiklubunk 1996 óta működött, hetente voltak klubfoglalkozások gyermekeknek, felnőtteknek. 1998-ban országos origamitábort szerveztünk, több kiállítás is volt a klubfoglalkozások és a tábor ideje alatt készített anyagokból.

Jamaguchi városából oktatási delegációt fogadtunk, amely két általános és egy középiskolát látogatott meg. Vendégeink megismerkedhettek a zenei oktatás, a táncművészeti, a sport és a nyelvi képzési programokkal.

Az ötventagú Yokohama Glee Club amatőr kórus fellépését szerveztük meg 1997-ben. Közös koncertet adtak a Móricz Zsigmond Általános Iskola és a dunaújvárosi vegyeskar énekeseivel. A Kicsion-Kai bábszínház kelet-európai turnéjának magyarországi előadása 1998-ban nagy sikert aratott városunkban.

A Japán Önkéntes Szolgálat (JOCV) programjának keretében két önkéntes meghívására pályáztunk. Egy nyelvtanár a dunaújvárosi főiskolán és egy modelltervező a Lorántffy Zsuzsanna Szakképző Iskolában egy évet töltött el Dunaújvárosban. Nagyon sok közös programot szerveztünk (ételbemu-

tató, kimonókészítés, kiállítás, előadás, sárkánytalálkozó, táncbemutató). Igen megszerették a dunaújvárosiak a két japán fiataalt.

A Japán Alapítvány támogatásával rendezték meg *Hijukurido Szasin Renmei*, – *FLASH* –, *Kazuna Iida* és *Micuhasi Drun* japán fotóművészek kiállítását, melynek kurátorai *Moriama Tomoe*, *Petrányi Zsolt*, *Igucsi Tosino* voltak. A kiállítást 2001. január 26-án *Vágvölgyi B. András* nyitotta meg, ezt követően részleteket láthattak japán rajzfilmekből, és japán tánczenét hallgathattak. A rendezvényre Budapestről ingyenes buszjáratot is indítottak.

Az MJBT vezetősége több alkalommal lehetőséget biztosított számunkra, hogy ne csak a fővárosban, hanem vidéken is fellépjenek japán kulturális csoportok. 2004-ben a japán Himiko táncegyüttes – az országos turné egyik állomásaként – Dunaújvárosban is bemutatkozott. Nagy sikert arattak bemutatójukkal a Petőfi Művészeti Ligetben. 2005-ben több meglepetéssel is szolgált a szépszájú érdeklődőknek *Kikuko Morija* és *Nakamura Cujako* japán táncestje a Kortárs Művészeti Intézetben.

A japán hétköznapiokról előadást, Tokióról és Kiotóról fotókiállítást, japán kertekről előadást, valamint aikidőbemutatót szerveztünk a győri Széchenyi István Egyetemen is, ahol nagy sikerünk volt.

Úgy érezzük, hogy lelkes kis csoportunk tagjainak az elmúlt években sikerült megismertetni és népszerűsíteni, terjeszteni a japán kultúrát, és a két nép barátságának szellemében ápolni a magyar–japán kulturális együttműködést városunkban.

Fülekiné Gracza Csilla
a dunaújvárosi csoport vezetője

Fonyód

Fonyódon 1998-ban a városi televízió Japánt megismertető filmsorozatot indított, mely nagy érdeklődést váltott ki a város lakóiból. Nagyszabású sárkányröptetést rendeztek a Balaton partján, sok gyerek és felnőtt csodálta meg az égen repülő sárkányokat. A Bécsben élő *Szakamoto Hideszato* művészcsoportjával látogatott el Fonyódra. 1999-ben *Ideue Kazuko* vezetésével ikebana tanfolyam indult nagy sikerrel.

Dr. Szűcs Imre
a fonyódi csoport vezetője

Győr

A nagykorúvá érett Magyar–Japán Baráti Társaság győri csoportja sok örömet, információt és szépséget szerzett érdeklődőinek az elmúlt 20 év alatt.

Öröm volt az a 120 program, amely által mélységében megismerhattuk Japán kultúráját, gazdaságát és emberségét.

Információk óriási folyamát ontja felénk Japán, amelyeket igyekeztünk Győrben megállítani-bemutatni, őszintén mondhatjuk mindig sikerrel.

Azért is jó volt a japán kultúrával ilyen intenzíven foglalkoznunk, mert szépséget tapasztaltunk nemcsak a japán művészek alkotásaiban, fellépéseiben, hanem a mindennapi viselkedésükben, környezetápolásukban is, s talán hatásuk nem maradt nálunk csak a megismerés örömének átélése szintjén.

A teljesség igénye nélkül szeretnék megemlíteni néhány feledhetetlen programot, így a Macuo Basó költői versenyt, melyet még a helyi rádió is közvetített, az iskolások számára megrendezett szorobanversenyt, *Reményi Attila* Erkel-díjas zeneszerző beszámolóját Japánban tett koncert körútjáról, amelyen *Jamamoto Miki* működött közre. Nagy sikere volt a Rába Szállóban tartott rendezvénynek a 26 japán pedagógussal, akiket a japán oktatási minisztérium küldött Magyarországra.

Japánban új év kezdetén az a szokás, hogy az ember, amikor jó barátainak boldogságot és szerencsét kíván, egyúttal beszámol az elmúlt esztendő tapasztalatairól, örömeiről, bánatairól és a jövő terveiről.

Nagyon örülök, hogy volt mire visszatekinteni az elmúlt 20 év után, s bízom benne, bízunk benne, hogy a következő évek hasonló sok örömben, információban és szépségben gazdagítják majd mindennapjainkat a japán kultúra, gazdaság meg-megújuló, de egyúttal örök értékű hagyományaival és kincsestárával.

Zárásként fontos magunk számára megállapítani, hogy a japán értékek bemutatásában óriási szerepet játszott az a magas szintű összefogás, együttműködés, amely a Magyar–Japán Baráti Társaság elmúlt 20 évét jellemezte a budapesti és a vidéki csoportok vezetősége, tagjai között. Így nemcsak a japán népek lettünk barátai, hanem egymásnak is.

Horváth Ferenc
a győri csoport vezetője

Hódmezővásárhely

Csoportunk közel egy év szervező munka után 2005. március 25-én tartotta meg hivatalos alakuló gyűlését Hódmezővásárhelyen a városházán. Célkitűzéseink az induláskor arra irányultak, hogy a Japán iránt érdeklődő embereket összefogva aktív közösséget hozzunk létre. Olyan közösséget, amely sikeresen tudja ellátni feladatát: a japán kultúra népszerűsítését és megismertetését a városban.

Az alapító tagok lelkes – és olykor áldozatos – munkájának köszönhetően az alakulás óta eltelt két év alatt Hódmezővásárhelyen egy aktív, folyamatosan gyarapodó csoport jött létre. A megalakulással egy időben indítottuk el információs weboldalunkat, ahol többek között Japánról szóló friss híreket és a magyar tévécsatornák témába vágó műsorait ajánljuk, naprakészen frissítve. Internetes jelenlétünk segít abban is, hogy a városon kívül, a régió más településein élő emberek is halljanak a csoportunkról. Így nemcsak a programjainkra ellátogató vendégek között találni Hódmezővásárhelyen kívülieket, de már a csoportban is van több olyan tagtársunk, aki a régió más településén él.

A létszám és az érdeklődés növekedésével, a kezdeti baráti összejövetelektől egy év alatt eljutottunk odáig, hogy bele mertünk vágni egy komoly, több programból álló rendezvény megszervezésébe. Az őszi vásárhelyi japán napok egy tíz napon át tartó esemény volt, a programok között az Okinawa táncgyűttes előadásával, fotókiállítással, úti beszámolókkal, harcművészeti bemutatóval és ginkofaültetéssel. A műsorok után kapott visszajelzések és a kulturális programok látogatottsága alapján a japán napok rendezvényssorozatot sikeresnek könyvelhettük el.

Az őszi más szempontból is fontos volt eddigi történetünkben, hiszen 2006 szeptemberétől az MJBT vásárhelyi csoportja a Petőfi Művelődési Központtal együttműködve, havi egy alkalommal japán klubot szervez. Ezzel a programmal sikerült nyitnunk azok felé is, akik ugyan érdeklődtek már korábban is a japán kultúra iránt, de nem nyílt alkalmuk komolyabban megismerkedni azzal. A klub állandó programja a képes japán napló, amelyben az elmúlt egy hónap fontosabb eseményeit ismertetjük a résztvevőknek vetítéssel és hírmagyarázattal. Ezen kívül érdekes beszélgetések és alkalmanként élménybeszámolók is színesítik a programot.

A magyar–japán kapcsolatok szorosabbá tétele érdekében végzett munkánk eddigi legfontosabb eredménye az, hogy a Szegedi Tudományegyetem

Általános Orvostudományi Kara japán diákjaival sikerült kapcsolatba lép-nünk és baráti viszonyt kialakítanunk. A kapcsolat komolyságát példázza, hogy a márciusi japán klubon részt vett az egyik japán egyetemista, magam pedig már sikeresen segédkeztem több, a diákok mindennapi élete során előforduló tipikusan magyar probléma megoldásában.

Úgy érzem, hogy a megalakulásunk óta eltelt rövid idő alatt aktív tagsá-gunknak köszönhetően sikerült szép eredményeket elérnünk. Erre a közös-ségre alapozva a továbbiakban is hasonló lelkesedéssel kívánjuk folytatni a japán kultúrát népszerűsítő és a japán diákokat segítő munkát.

*Hegyi Attila
a hódmezővásárhelyi csoport vezetője*

Kaposvár

A kaposvári tagozat, mint a Magyar–Japán Baráti Társaság tizennegyedik helyi tagozata 1997. augusztus 18-án alakult meg tizenhat érdeklődő részvé-telével.

A tagozat megalakulása valóban indokolt volt, mert az elmúlt években Somogy megye központjában számos japán tárgyú programot szerveztünk nagy sikerrel. Ezek közül kiemelkedik a japán fesztivál, melynek esemé-nyekben, színekben gazdag rendezvényei sok látogatót vonzottak. Ezenkívül tartottunk kimonóbemutatót, japán táncelőadást, bonszaikiállítást, japán gasztronómiai napokat, hogy csak a legjelentősebbeket soroljuk fel. A Tokai University Space Information Center által rendelkezésünkre bocsátott, a vi-lágúrról készült fotókat bemutató kiállítást a japán nagykövet nyitotta meg. A legnagyobb sikere azonban a sárkányeresztő programnak volt.

Az alakuló ülésen az önkormányzat részéről jelen volt *dr. Kéki Zoltán* jegyző, aki támogatásáról biztosította a tagozatot, felhívta a figyelmet a kul-turális, oktatási, gazdasági és civil kapcsolatok fejlesztésére. A tagozat sze-retrné felvenni a kapcsolatot a japán Siga megyével. Szándékukban áll a ja-pánnyelv-oktatás bevezetése is a városi gimnáziumban. Az alakuló ülésen jelen voltak a helyi írott sajtó és a televízió képviselői is, akik megörökítet-ték az utókor számára ezt az eseményt.

*Vörös Éva
a kaposvári tagozat vezetője*

Kecskemét–Aomori Baráti Kör

Aomori és Kecskemét 1994 óta partnerváros. A kultúrán és oktatáson alapuló kapcsolatban fontos szerepet játszik a kör és az Aomori Tartományi Magyar Baráti Társaság.

A körnek mint a Magyar–Japán Baráti Társaság kecskeméti tagozatának a megalapítására vonatkozó ötlet az 1990-es évek elején született. Hivatalos nevén 1994-ben lett bejegyezve. A kör fő célkitűzése Kecskemét és a térség polgárainak megismertetése a japán kultúra, történelem, gazdaság és mindennapi élet rejtjelmeivel.

Az alapító tagok közül *dr. Kriston Vizi Józsefet* és *Illés Attilát* az aomori-beliek 1999-ben különleges baráti követekké nevezték ki. A kör elnöke 1999 óta *Király József*, aki az MJB T megalakulásának 15. évfordulóján elismerő oklevélben részesült a magyar–japán baráti együttműködés érdekében végzett erőfeszítése miatt.

Az elmúlt 13 év folyamán a kör szervezésében és együttműködésével számos program került megrendezésre. Ezek közül meg kell emlékeznünk a legjelentősebbekről.

Rendszeres programjaink során a kör tagjai előadásokat tartottak a japán kultúráról, nyelvről, történelemről, irodalomról, animéről, illetve képekkel illusztrálva számoltak be Japánban tett látogatásaikról. Városunkban tartják a nemzetközi nanbudó-edzőtábort, a budógálát és a hareművészbált februárban a japán nagymester részvételével. Húsvétkor esedékes a sárkányeresztő találkozó. Aomori tanári delegációja szeptemberben rendszeresen látogatást tesz a kecskeméti oktatási intézményekben tapasztalatcsere céljából.

A rendszeres programokat természetesen egyedi események egészítették ki. 1999. július 7–8-án kilencfős hivatalos japán delegáció tett látogatást Kecskeméten. 2002 augusztusában japán Aomori-napokat tartottunk a hírhedt hét fesztiválon az aomori-beli kör vezetőségének részvételével.

2004. július 3–7-én a Csipero nemzetközi gyermek- és ifjúsági találkozóra Aomoriból 10 japán gyermek és 4 felnőtt érkezett. A kör fogadó partit rendezett számukra magyar ételekkel, egy éjszakát a japán gyerekek a kör tagjainál töltöttek, a gyerekeknek külön foglalkozást rendeztek a Szórakoténusz Játékmúzeum és -műhelyben. A japán gyermekcsoport több alkalommal fellépett a gyermektalálkozón Nebuta fesztiváli és samiszen-előadásával. Októberben tízfős hivatalos küldöttség utazott Aomoriba, melynek *Király*

József körelnök és *Irsa Katalin* alelnök, a külügyi csoport vezetője is tagja volt. A látogatás során számos konkrétumot beszéltek meg Aomori vezetőségével a két város jövőbeni kapcsolatának elmélyítése ügyében.

2005 májusától és júliusáig *Gerle Margit* keramikusművész tagunk tanulmányút keretében az Aomori Kortárs Művészeti Központban alkotott és tanított. Augusztus 2–9-én Aomori gyermekküldöttségének a 2004-es Csipero-találkozón tett látogatása viszonzásaként 7 gyermekből és 3 felnőttből álló küldöttség, valamint a külügyi csoport japán ügyekért felelős tagja és a Kecskeméti Televízió főszerkesztője utazott Aomoriba. Augusztus 23–28-án a Japán–EU cserekapcsolatok éve programsorozat keretein belül került sor Kecskeméten japán napokra a hírhedt hét fesztiválon, ahol *Stra-szer András* elhunyt tagunk fotói is ki lettek állítva, és Ikebana bemutatóra is sor került. Október 10-én az MJBT támogatásával Kecskeméten a tokiói Kikuko Morija-táncgyűttes műsort adott *Gyermekek dalok és modern táncok* címmel. A japán előadóművészek az előadás után a kör tagjaival vacsora mellett beszélgettek.

2006. április 14–17-én a Szórákaténusz Játékmúzeum és -műhely megrendezte a XII. sárkányeresztő találkozó és húsvéti játéknapi programját a kör segítségével és az MJBT együttműködésével. Az események kínálata a korábbiakhoz képest japán teaszertartással, kalligráfiai és harcművészeti bemutatóval bővült. Június 15-én *Inagava Terujosi* japán nagykövet a kör szervezésében Kecskemétre látogatott *Takamizu Hidero* első titkár kíséretében. Találkoztak a polgármesterrel, majd öccsellenciája előadást tartott Japán és Magyarország kapcsolatáról, valamint Japán főbb diplomáciai feladatairól. Október 1–2-án az Okinavai táncsoprot adott műsort Kecskeméten *Udvari és félklasszikus táncok* címmel. Az előadás után a kör tagjaival vacsora mellett beszélgettek.

2007. március 22-én *Nabekura Sinicsi* japán nagykövet és felesége *Takamizu Hidero* első titkár kíséretében Kecskemétre érkezett *Király József* körelnök meghívására. Először ellátogattak az instant tézsaételeket gyártó Nissin céghez, utána a polgármester fogadta őket, majd felkeresték a Kodály-iskolát.

Király József
a kecskeméti csoport vezetője
Irsa Katalin
helyettes vezető

Keszthely

Mórocné Komáromi Gyöngyi örömmel tudósította a Magyar–Japán Baráti Társaságot, hogy 1997-ben megalakult a társaság keszthelyi csoportja. A Vaszary Kolos utcai óvoda vezetőjeként részletes és elemző ismertetést közölt Japánban is jól ismert óvodájukról, a gyerekek fejlődéséről, az óvodában alkalmazott pedagógiai módszerekről:

„Tíz éve, hogy japán pedagógusokból, művészekből és egyéb más foglalkozású japánokból álló csoportok látogatják a keszthelyi Vaszary Kolos utcai óvodát. Ezek a japán emberek általában ahhoz a szellemi körhöz tartoznak, amely *Hani Kjóko* nevéhez fűződik, aki a tokiói Kodály Esztétikai Nevelési Intézet igazgatója volt, később a Japán Kodály Társaság elnöke lett. Több esetben ő maga is részt vett ezeken a találkozókön, szakmai bemutatókon, konferenciákon. A japánokkal való kapcsolat alapja ez az óvodai módszer, amelyet nagy érdeklődés kísér.

Mi a lényege ennek a pedagógiai programnak?

Az óvodában tizenegy vegyes életkorú csoportban, családias légkörben, szeretetben, nyugalomban nevelkednek a gyerekek. Az óvodai élet szabály- és szokásrendszerét betartva, nagy szabadságot, önállóságot élveznek, életük természetes, minden merevségtől mentes, többnyire kötetlen. Ebben a légkörben megtanulnak egymást segítve, tanítva egymásra figyelve élni.

A nevelési rendszer nagyon fontos eleme a játéknak az a fajtája, amelyben a gyermek kifejezheti önmagát, tapasztalatait, élményeit és a mesék szimbolikus világát. Nagy értéknek számítanak a gyerekek belső világát kifejező őszinte rajzok, festmények, ábrázolások. A mozgáskultúra fejlesztése összhangban van a magyar népi mondókák és gyermekjátékdalok ritmikus játékaival, ezek a legfontosabb eszközei.

A nevelés eredményeképpen a gyerekek nyugodtak, egymás iránt figyelmesek és segítőkészek, nyitottak, érdeklődők, nagyon fegyelmezettek, miközben rendkívül aktívak, kreatívak.

Az óvodai nevelés programját az óvoda vezetője dolgozta ki. 1993-ban az óvodai nevelőtestület Pedagógiai Nívódíjat kapott. Évente két-három alkalommal sor került japán vendégek látogatására. Három alkalommal az óvoda vezetőjét is meghívták Japánba előadásokat tartani és konzultációkat vezetni japán óvodapedagógusok részére. Az évek során a magyarok és japánok között barátság alakult ki. Ennek köszönhető, hogy a vendégek között többen vannak, akik újra és újra visszatérnek.

Különösen mély barátság alakult ki *Okuma Nobuko* zenetanár, a tokiói Macsida–Kodály kórus vezetője és az óvoda vezetője között. Ennek a barátságnak köszönhető az a nagyszerű vállalkozás, amelyet elhatároztak: építenek egy olyan iskolát, amely folytatja az óvodában megismert nevelési rendszert és módszereket.

Sokan segítettek. Adakoztak és adományokat gyűjtöttek japán pedagógusok, művészek, gyerekek. Az iskola falai már állnak, és 1997 szeptemberében megkezdődött a tanítás is.

A Magyar–Japán Baráti Társaságnak 1995 óta tagja az óvoda vezetője. 1997-ben az egész nevelőtestület és mindazok, akik közeli kapcsolatban állnak az óvodával, összesen harmincketten kérték felvételüket azzal a céllal, hogy a Magyar–Japán Baráti Társaság keszthelyi tagozataként részt vegyenek annak munkájában.”

Mórocné Komáromi Gyöngyi élvezetes beszámolóját képekkel is illusztrálta: az óvodások színes rajzaiból képeslapokat készítettek a japánok, hogy mások is megismerhessék a magyar gyerekek munkáit.

A keszthelyi Életfa iskola minden évben rendkívül színvonalas, sikeres Életfa-napokat rendez a japán és a magyar kultúra ismertetése céljából.

Miskolc

1999-ben rendezték meg először Miskolcon a Szakura napokat nagy sikerrel. 2000-ben tartották meg negyedszerre a budógálát a városi sportcsarnokban a Fudzszi-szan Kulturális és Harcművészeti Alapítvány rendezésében. A nuncsakubemutató után a magyar szumóválogatott mutatkozott be nagy sikerrel. A gálán egész Európa képviseltette magát. Ezt követte az aikidó-, a kendó- és a dzsúdzsucubemutató. A II. Szakura napok kulturális programjain *Macumoto Jonika* kalligráfiát, *Forrai Ildikó* origamit, *Pintér Anikó* ikebanát, *Deák Péter* pedig bonszaiokat mutatott be. A Technika Házában a Japán Alapítvány babakészítéssel, a Japan Coop teaceremóniával, *Andaházy László* sárkánykészítéssel szórakoztatta a nagyszámú közönséget.

2001. szeptember 8–9-én Miskolcon bonszainapokat rendeztek nagy sikerrel.

2002. szeptember 8–9-én beköltözött a természet a miskolci ITC-székházba. Második alkalommal rendezte meg a miskolci bonszainapok keretén belül a törpefák kiállítását a Fudzszi-szan Alapítvány anyagi és erkölcsi támogatásával. A több mint kétszáz érdeklődő a Budapesti Bonszaiegyesület, az Egyetemi Bonszaiklub és a Miskolci Bonszaiklub tagjai által nevelt szebbnél szebb törpefákban gyönyörködhetett. A kétnapos rendezvényt metszésbemutató és vetített képes előadások színesítették. A rendezvény rangját jelzi a 120 kiállított törpefa, és hogy az előadók között olyan mesterek voltak, mint *Deák Péter*, *Guti László* és *Sóspataki Ferenc*.

Nyíregyháza

Alexa László, a társaság titkára, aki egyben a Kodály Zoltán Ének-zene Tagozatos Általános Iskola igazgatója is, mutatja be a Magyar–Japán Baráti Társaság nyíregyházi csoportját:

„Iskolánknak igen kiterjedt magyar és nemzetközi kapcsolatrendszere van. Énekkaraink amelyekről talán már hallottak, a világ számos országában megfordultak már, és sok-sok hívet szereztek a magyar kórusmozgalomnak.

A nyolcvanas évek elején találkoztunk először japán énekkarral és japán zenei szakemberekkel. Ettől kezdve a kölcsönös érdeklődés számos találkozást eredményezett. Énekkaraink eddig négy alkalommal több mint öt hónapot töltöttek Japánban.

Miközben hangversenyeket adtunk Aomoritól Beppuig, többször is japán családoknál laktunk, így személyes kapcsolatok is kialakulhattak. Közben évente több csoportot is fogadtunk Japánból. Legutóbb április elején jártak nálunk japán vendégek.

Ilyen előzmények után az I. Cantemus nemzetközi kórusfesztivál társrendezvényeként az elmúlt nyáron bekapcsolódtunk az országos japán fesztivál rendezvényeibe.

Japán közreműködőkkel szerveztünk képzőművészeti kiállításokat *Micui Szen* szobrászművész és *Fukui Juszuke* festőművész alkotásaiból, Japánt bemutató fotókiállítást *Csutkai Csaba* fotóművész munkáiból, tradicionális japán bábbemutatót és táncelőadást, japán kórushangversenyeket, dzsessz-zongora-hangversenyt *Takenaka Makoto* zongoraművész és a Banchieri énekegyüttes részvételével, japán gasztronómiai bemutatót és japán bazárt.

A rendezvény központi eseménye a helyi Magyar–Japán Baráti Társaság alakuló ülése volt, amelyet személyes jelenlétével *Tanaka Jositomo* nagykövet és felesége is megtisztelt.”

Székesfehérvár

Húsz év! Felnőtt korba léptünk. Voltunk és vagyunk. Húsz év van immár mögöttünk, s ilyenkor illik némi leltárt készítenünk. Mit vállaltunk, és mit végeztünk el? Egy biztos, rengeteg munka van mögötte. Sok öröm, csalódás, csüggedés és lelkesedés. Régi és új barátok. Jöttek, lelkesedtek, aztán elmentek. De voltak, akik maradtak, s ők segítettek, mert fontos volt nekik is. S ha a kamik úgy akarják, még leszünk, és tesszük a dolgunkat, mit annak idején felvállaltunk. A hármás jelszó: a japán kultúrát megismerni, megismertetni és terjeszteni. Ez volt, és ma is ez a jelszavunk. Több-kevesebb eredménnyel, sikerült ennek megfelelni.

Igaz, mi, a fehérvári csoport, csak 1989. november 3-án alakultunk meg, e dicsőséges 20 évnek csak 18 éve vagyunk részesei, de örömmel és büszkén vállalkozunk fel, mert nem kevés azért, amire büszkék lehetünk. Büszkék arra, hogy 18 éve vagyunk, hogy sokan tudnak rólunk, hogy rendezvényeinkben igényesek voltunk és vagyunk, hogy nagyszerű embereket ismerhettünk meg. Megismerhettük *dr. Kanazava* atyát, e nagy tudású jezsuitát, ki első japánnyelv-tanárunk volt, megismerhettük, és bírhattuk barátságát *néhai Szentirmai József*nek, akinek a segítségével alakult meg a fehérvári klub. Büszkék vagyunk, hogy megismerhettük nagy tudású segítőtársainkat, ba-

rátainkat *dr. Vihar Judit, dr. Hidasi Judit, Biró Tamás, Eplényi Gábor, dr. Sűdy Zoltán*, valamint *néhai dr. Medved Gábor* személyében. S jaj, ki ne hagyjuk *dr. Rácz István* nevét, *Lukács Évikét, dr. Kárpáti Jánost*, és bizony, még sorolhatnám.

Örömmel mondhatjuk, hogy kezdettől fogva jó kapcsolatunk van a Japán Nagykövetséggel, annak több munkatársával, akiktől nem kevés támogatást kaptunk és kapunk munkánk során.

Büszkén említhetjük, hogy nem egy fiatal, aki az általunk szervezett nyelvtanfolyamokon ismerkedett a japán nyelvvel, ma különböző szintű oktatási intézményekben oktatják e nyelvet, vagy tolmácsként tevékenykednek komoly cégeknél.

Méltán tölthet el elégedettséggel, hogy *néhai Árvay Lajossal* létrehoztuk a nemzetközi sárkányeresztő fesztivált Pákozdton, a pákozdai önkormányzattal közösen 12 éven át szerveztük, és tettük nemezközi hírűvé. Rengeteg baráttra tettünk szert a világ minden részéről érkezett sárkányosok közül. Rendezvényeinket a 12 év alatt több alkalommal megtisztelték a japán, thai és a kínai nagykövetség vezető munkatársai.

Joggal lehetünk büszkéek a két-három évenként szervezett japán vacsoraestjeinkre, ahol jó nevű mesterszakácsok készítették e távoli nép hagyomá-

nyos étkeit, és minden esetben sikeres, különleges, tradicionális művészeti produktumokkal fűszereztük e gazdag gasztronómiai programokat. Különlegesesek voltak, itt Fehérváron egyediek, sokáig beszéltek róla, s e sikereknek mi magunk is részesei voltunk.

Jeles és nagy tudású személyeket felkérve szerveztünk remek előadásokat a japán kultúráról, vallásról és zenéről, a bonszairól az origamiról. Körünkben köszönhattunk két igen jó humorú, kedélyes, jeles zenetudóst, *Masza-hiro Iwait* és *Kojama Sózo* személyében. Vagy örömmel említem *Budai Pétert*, akinek több könyve jelent már meg az origami készítéséről, aki rendezvényeink vendégeit évekig saját készítésű origamival ajándékozta meg. Sok-sok japán vendéget fogadhattunk klubunkban, közülük nem eggyel barátságot kötve.

A Barátság Háza, volt bázisintézményünk immár nyugdíjas igazgatónőjének, *Paizerné Bellának* sokat köszönhattunk. Kitűnő partnerünk volt oly sokáig, tekintélyes részt vállalva egy-egy rendezvényünk lebonyolításában. Gondolok itt a sikeres japán hetekre, ahol csodálatos képző- és iparművészeti tárgyakat mutathattunk be, remek előadásokkal kiegészítve. Sosem felejttem Bella egy telefonját: „Schwerlykém, nem kéne már megint egy kis japán programot összehoznunk?!” Hát összehoztunk! Igen magas látogatottságról beszélhattunk, szomorúan hozzátehetem, bizony, ez már régebben volt.

Aztán változtak az idők, a feltételek, új bázisintézményt is kellett keresnünk. Az Öreghegyi Községi Ház fogadott be minket, melynek igazgatója, a sajnos tavaly elhunyt nagyszerű népművelő, *Tóth István* barátom volt, helyette pedig, *Kolozsváry Kende*, aki viszont nyugdíjba vonult. E két nagyszerű ember segített abban, hogy egy ötletem megvalósulhatott. Két évvel ezelőtt volt ugyanis egy olyan gondolatom, hogy bizonyára nem kevesen vannak a városban olyan személyek, akik hozzám hasonlóan, valamilyen apropóból jártak már Japánban. Kerestem, kutattam, s egy idő után már engem kerestek, örömmel vállalva egy-egy bemutatkozást, élménybeszámolót. Felnőttek és fiatalok, diplomások és nem diplomások. És elkezdttük a *Japánban jártam...* című előadássorozatunkat. Nagyszerű előadások hangzottak el, remek élményekkel gazdagodtunk, mi fehérváriak. A program jónak indult, így 2007-ban is folytatjuk.

Több alkalommal volt szerencsénk japán művészeti csoportoknak pódiumlehetőséget szervezni, biztosítani. Remek előadásokat láthattak fehérvári lakótársaink, akik jelenlétükkel megtiszteltek bennünket. 1994-ben hat fiatal, tradicionális hangszereken játszó japán zeneművész mutatkozott be az

István Teremben telt ház mellett tradicionális japán zeneművekkel. Óriási siker volt, ma is beszélnek még róla. Őexcellenciája, Japán nagykövete is megtisztelte rendezvényünket. Ezt követően, 2006 augusztusában a Kikuko Morija Dance Studio művészeit fogadhattuk az igen jó nevű Táncházban. A rendezvény sikeres volt, a művészek elégedettek voltak, több lapot küldtek részünkre, visszaigazolva, hogy szívesen jönnének ismét. Ugyancsak 2006-ban fogadhattuk az okinavai kulturális szövetség tradicionális művészeti csoportját. Sikeres programként könyvelhettük el, igen szép látogatottsággal.

Az MJBT székesfehérvári klubja immár harmadik éve építi kapcsolatait a nagojai Aicsi Japán–Magyar Baráti Társaság területi csoportjával. Örömminkre szolgál, hogy két éve volt szerencsénk találkozni velük itt, Székesfehérváron. E kapcsolatnak köszönhetően szervezzük japán és magyar általános iskolások rajzainak, festményeinek cseréjét és kölcsönös kiállítását több városban is. A hozzánk érkezett 35 alkotást először a székesfehérvári Munkácsy Mihály Általános Iskolában mutattuk be, majd a Tóvárosi Általános Iskolában, mindkét intézményben nagy sikert aratott. Egyéb programok társaságában *Takamizu Hidero*, a Japán Nagykövetség első titkára, a kulturális osztály vezetője nyitotta meg. Abban a megtiszteltetésben volt részem, hogy a Munkácsy Mihály Általános Iskola alapításának 40. évfordulója alkalmából átadhattam japán partnereink okleveleit azon kisiskolásoknak, akiknek alkotásai sikeres útjukat járják Japánban, valamint 30 ezer jent az iskolát támogató alapítványnak. Legutóbb a magyarambasi általános iskolában mutathattuk be sikerrel a tanulók által adott hangverseny kíséretében a japán rajzokat. A munkácsysok művei nagy sikerrel szerepelnek több japán város múzeumában. Elmondhatjuk, jó és szép gondolat volt e program kitalálása és leszervezése. Köszönetem érte *Kurokava Dórának*, *Tóth Péternek*, akik nagy segítségemre voltak és vannak továbbra is – s természetesen legfőként a kis alkotóművészeknek jár a köszönet.

A Friendship Force-szal is régi kapcsolatunk van, és ennek köszönhetően sikerült több japán csoporttal találkozoznunk. Ezek a találkozások végtelenül kellemesek, barátságosak és hihetetlenül nyíltak voltak. Volt olyan csoport, amely japán vacsoraestet rögtönzött nekünk. A kölcsönös ajándékozások, bemutatkozások színes színfoltjai voltak minden egyes találkozásnak. Örülünk ezeknek a lehetőségeknek.

Úgy érzem, szükséges megemlíteni jó kapcsolatainkat a helyi sajtóval, városi televízióval. Sokban voltak segítségünkre, bemutatva tevékenységeink

színe-javát. Sajnálattal kell megjegyeznem azonban, hogy a helyi önkormányzattal, annak kulturális bizottságával kapcsolatunk több mint felszínes, velük nem sikerült elfogadtatnunk magunkat.

Éveken keresztül kitűnő kapcsolatban voltunk a Denso székesfehérvári gyárának a vezetésével. Több rendezvényünk létrejöttében voltak anyagilag is segítségünkre. Reméljük, ezt a kapcsolatot az új vezetéssel is sikerül meg erősíteniünk.

*Schwerlichovszky László
a székesfehérvári klub elnöke*

Veszprém

A Magyar–Japán Baráti Társaság veszprémi csoportja az 1997. április 10. és 12. között megrendezett japán napok keretében tartotta újjáalakuló gyűlését. Bár Veszprémben 1991 óta létezik helyi csoport, tevékenysége a kilencvenes évek közepén gyakorlatilag szünetelt. Ahogy viszont a japán napok rendezvényeinek sikere is bizonyította, a város polgáraiban megvan az érdeklődés Japán és a japán kultúra iránt.

Vonderviszt Ferenc, a társaság veszprémi csoportjának elnöke a következőképpen számol be az újjáalakuló gyűlésről:

„Néhányan, akiket szorosabb szálak fűznek Japánhoz, úgy döntöttünk, megpróbáljuk újjáéleszteni a helyi csoport működését. Rövid újjáalakuló gyűlésünkön mintegy 25 érdeklődő jelent meg, akik a csoport s ezáltal az MJBT szervezetének tagjai kívánnak lenni. A Városi Művelődési Központ vállalta, hogy összejöveteleink és rendezvényeink számára helyet biztosít. Terveink szerint havonta egy alkalommal tartjuk majd összejöveteleinket.”

A veszprémi csoport elnöke még arról is beszámol, hogy csoportjuk fogadta a Gifuból érkezett japán küldöttséget.

Tagozataink munkájáról

Origamitagozat

Magyarországon több évtizednyire nyúlnak vissza a papírhajtogatás gyökerei. A Magyar Origamikör 1988-ban alakult Kecskeméten, és 1993 januárja óta egyesületként tevékenykedik. Azóta létrejött az origamitagozat a Magyar–Japán Baráti Társaság keretein belül.

Az évek során az origamival kapcsolatos alapelvek lényegileg változatlanok maradtak. A legfőbb ilyen elv, amely mottóként is szolgál, hogy a papírhajtogatás olyan művészet, amelyhez egy papírlap és két ügyes kéz kell.

Mivel ma már tudományosan is bizonyítást nyert, hogy a papírhajtogatás fejlesztően hat az agytevékenységre, és ez visszahat a kezügyességre, fő célunk, hogy oktatási intézményekben, kulturális rendezvényeken, közvetlenül vagy pedagógusok révén terjesszük az origami csodáját. A foglalkozások végén minden résztvevő örömmel emeli fel az elkészült modellt, és ez ránk is mindig ösztönzőleg hat.

Társaságunk havi összejövetelein kellemes, családias a hangulat, amelybe karácsony előtt jól illeszkedik egy-egy olyan foglalkozás, melynek keretében origami-képeslapokat, karácsonyfadíszeket készíthetnek a jelenlevők.

A Magyar–Japán Baráti Társaságot többször keresték meg az évek során olyan partnerek, akik a rendezvényük programjának színesítésére különféle tradicionális japán művészeti és kézműves technikákat kívántak bemutatni, megismertetni a résztvevőkkel, illetve a nagyközönséggel. Mindig örömmel vettünk részt ezeken a rendezvényeken, mert így mi is tanulhattunk másoktól, megismerhettük a magyarországi japán kultúrában és sportban kimagasló eredményeket elért embereket, közülük többekkel más programokon is össztalálkoztunk. A teljesség igénye nélkül, csak a legérdekesebbeket kiemelve megemlíteném a Campona bevásárlóközpont japán kultúráját széles spektrumban bemutató háromnapos rendezvényét és a visegrádi Hotel Sylvanus programját, ahol érdeklődők sokasága csodálta meg és sajátította el ennek a különös hajtogatásnak néhány fortélyát.

Nagy öröm számunkra, ha egy-egy programon a Japán Nagykövetség is képviselteti magát. Különösen örülünk, ha a nagykövet is ellátogat az ese-

ményre, mert így még autentikusabb visszacsatolást kapunk munkánk eredményéről.

Az elmúlt évek során több jelentős origamikiallítás volt Magyarországon. 2003-ban a Japán Alapítvány könyvtárában kaptunk kiállítási és bemutatkozási lehetőséget, Villányi Balázs origamialkotásait csodálhatta meg a Japán iránt érdeklődő közönség.

A legnagyobb megtiszteltetés akkor ért minket, mikor *Inagava* asszony, az akkori nagykövet felesége elfogadta felkérésünket, és megnyitotta a japán hagyományokat bemutató *Japán ünnepek* című kiállítást 2006. januárjában Budapesten, a XII. Kerületi Művelődési Házban. Ez a kiállítás hónapról hónapra követte végig a japán szokásokat, magyarázó szöveggel kísérve. Több olyan iskola diákjai is meglátogatták, ahol a gyerekek japánul tanulnak, így közelről tanulmányozhatták például a lányok ünnepét megjelenítő alkotás díszes ruháit és a fiúk ünnepének szamuráj harcosait.

Remélem, hogy a jövőben munkánk még eredményesebb lesz, és gyümölcsözőbb kapcsolatot tudunk kialakítani neves japán origamiművészekkel.

*Villányiné Simén Mariann
az origamitagozat vezetője
a Magyar Origamikör elnöke*

Sárkányeresztő tagozat

A tagozatot *Szentirmai József* főtitkár felkérésére *Andaházy László* szervezte meg és irányítja napjainkban is. Fő feladatunknak tekintjük, hogy a japán kultúra szerves részeként megjelenő sárkánykészítéssel, eresztéssel, valamint a járulékos tevékenységekkel, a mitológiai háttérrel, a sárkányeresztéshez kapcsolódó ünnepekkel, népi hagyományokkal, játékokkal, versenyekkel, találmányokkal, rekordokkal minél több gyermeket és felnőttet ismertessünk meg. A programok szervezésénél mindig nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy a gyermekek jól érezzék magukat, és a következő alkalomra is elhozzák szüleiket.

Nagy megtiszteltetés és egyben felelősség is számunkra, hogy több mint kétezer évre visszamenő hagyományú témakörrel foglalkozhatunk.

Az első írásos bizonyíték Kínából származik az i. e. 4-5. századból. Mo Ti filozófus tanítványai a madarak röptét vizsgálták, és szerették volna utánozni, így készült az első sárkány.

Egy Heian-kori (794–1185) japán–kínai szótárban olvasható a szó szerint ’papírsólyom, papírbagoly’ jelentésű *sirosi* szó, melyet így értelmeznek: „papírból épített madár, amely a széllel tud repülni”. Ez az első írásos emlékünknk a japán sárkányokról. Ettől kezdve töretlen a sárkánykészítés fejlődési folyamata, és számos találmányt, tudományos felfedezést, a mai napig is használt eszközt köszönhetünk a sárkányozásnak.

Japán a világnak az az országa, ahol a legtöbbfajta sárkányt fejlesztették ki és készítik hagyományos formájában napjainkban is kézi festéssel, bambuszvázval és papírvitorlával.

Kapcsolataink szerteágazóak belföldön és külföldön egyaránt. Európában több alkalommal is részt vettünk nemzetközi sárkányeresztő fesztiválokon Ausztriában, Németországban, Hollandiában és Olaszországban. Levelezésben állunk a világ számos országában működő sárkányeresztő klubbal, gyűjtjük tájékoztatóikat, folyóirataikat, vásároljuk a sárkányépítéssel kapcsolatos szakkönyveket, készítjük, cseréljük, gyűjtjük a sárkányokat is. Mindezeket felhasználjuk az ország számos településéről érkező felkérések teljesítéséhez, melyek között a gyermekek részére tartandó építési foglalkozások levezetésétől az ismeretterjesztő előadások, repítési bemutatók tartásán keresztül a különféle rádió- és televízió-műsorokban történő közreműködésig minden előfordul.

Gyümölcsöző kapcsolatot sikerült kialakítanunk az MJBT helyi csoportjával is, így számos városban volt alkalmunk bemutatkozni egy kiállítás vagy repítés kapcsán. Felkérést kaptunk múzeumoktól, így a kecskeméti Szorakaténusz Játékmúzeum és -műhelytől, a Szolnoki Múzeumtól, a Néprajzi Múzeumtól, valamint más intézményektől, így a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemtől, a Budapesti Gazdasági Főiskola Külkereskedelmi Főiskolai Karától, a Nemzeti Színházról konferenciák, előadások,

kiállítások, bemutatók megtartására, de szép sárkányainkat több alkalommal kérték különböző rendezvények helyszínének díszítésére is.

Eddig végzett munkánk elismeréseként a Japán Alapítvány 2005-ben anyagilag is támogatta legnagyobb rendezvényünket, a pákozdi nemzetközi sárkányeresztő találkozót, melyet mindig pünkösdkor rendezünk meg.

Örömkre szolgál, hogy egyre több helyre utazhatunk az országban is, mert más szerveződések is rátaláltak erre a sportra, szabadidős tevékenységre. Első megszervezése óta résztvevői vagyunk az európai testnevelő pikniknek, de támogattuk munkákkal a Transzplantációs Alapítvány által szervezett nyári tábort is.

A jövőben is ezen az úton szeretnénk tovább haladni, minél több örömet szerezve azoknak, akik kedvet éreznek a sárkányeresztéshez.

Haikutagozat

Tagozatunk 2000-ben alakult, azóta minden évszakban összejövünk Budapest egy festői szépségű helyén, ahol még a japán kultúrával is lehet találkozni, és beszélgetünk haikuról, majd készítünk magyarul, japánul haikukat. A sikeresebbeket a Hírlevél is közölni szokta. Kapcsolatot tartunk japán haikuköltőkkel is, a japánok közül *Nacuisi Banjával* és *Takigucsi Szuszumuval*, de részt vettünk az európai haikukonferenciákon Frankfurtban, majd Vadstenában. Újabban renkukat is szoktunk írni. A legutolsóval, *Keszthelyi Aida*, *Várkonyi Ágnes* és *Vihar Judit* láncversével búcsúzunk:

Itt bent árnyék leng
kint hó tombolva támad –
életegyensúly

piros pipacsok kelyhe
kítárva vár bogárra

zümmög a darázs
tikasztó napon pázrik
remeg potroha

Kiskunság ég
parázsló vad hőségben
tüzes, üszkös fű

nyáját terelő juhász
töprengve az égbe néz

rekken a hőség
de minden mozdulatlan
kivár a világ

2007. július